

Revistă de
analiză și
informație
culturală

Asociația Ecologică a Oamenilor de Știință și Artă ECOSTAR21

CULTURA

Vâlceană

ISSN 1844 - 2358
ISSN-L 1844 - 2358

Anul XVIII • Nr. 242 • octombrie 2026 • editat de ECOSTAR 21 prin INTOL PRESS • www.culturaarsmundi.ro

Cuprins:

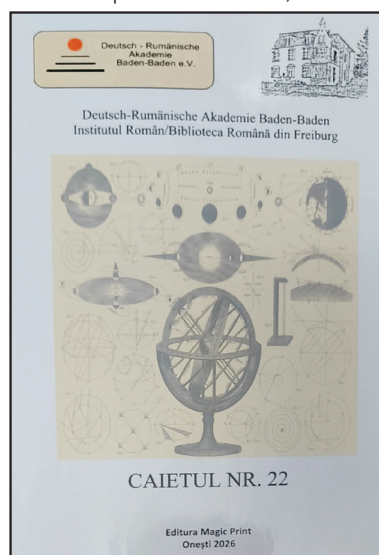
- BIBLIOTECA ROMÂNĂ DIN FRAIBURG PARTENER AL CULTURII VÂLCENE
Petre CICHIRDAN pag. 1
- A EDUCA ÎN LOC DE A INTERZICE
Marinela BELU-CAPȘA pag. 2
- CONFERINȚA DE PRESĂ DEDICATĂ NOII STAGIUNI A CENTRULUI CULTURAL MUNICIPAL RÂMNICU VÂLCEA
C.O. DINICĂ pag. 2
- LUMINA DIN CHILIA DE LA MĂNĂSTIREA BISTRIȚA - OLTEANĂ N-A APUS
Gh. JIANU pag. 3
- 5 OCTOMBRIE - ZIUA MONDIALĂ A EDUCAȚIEI
Gheorghe PANTELIMON pag. 3
- ÎN CĂUTAREA OMULUI DIN SPATELE ACTORULUI
Cristian Ovidiu DINICĂ pag. 4
- TRIUMFUL STRĂMTORII MAGELLAN
Radu IOVA pag. 4
- E PREA MULT SEPTEMBRIE
Ilie GORJAN pag. 4
- FRUNȚILE LUMINATE ALE CETĂȚII (7) - „MARIA DE LA VÂLCEA” - ÎNTRE JERTFELNICIE ȘI INGRATITUDINE
Gheorghe DEACONU pag. 5
- PRIN LUMEA VĂZUTELOR ȘI A NEVĂZUTELOR
Felix SIMA pag. 6
- POVESTE ADEVĂRATĂ
Ion SINDILĂ pag. 6
- DIN REVISTE LUATE... ȘI-N REVISTĂ DATE...
Mihai MUSTĂȚEA pag. 7
- ITINERAR CULTURAL
Simona Maria Kis, Senti VOICU pag. 8
- TREI POETI SUB ACEEAȘI CUPOLĂ A METAFOREI: NICHITA STĂNESCU, VIRGIL MAZILESCU ȘI ION MUREȘAN
Al. Florin ȚENE pag. 8
- CONCERTUL DE DESCHIDERE A NOII STAGIUNI MUZICALE...
Ov DINICĂ pag. 10
- RECUNOAȘTEREA LA NIVEL EUROPEAN A SOLȚIEI UNICE DE PROTECȚIA CONSUMATORILOR INFOCONS...
Sorin MIERLEA pag. 10
- ALTFEL DESPRE A.I. - SPARGEREA BARIERELOR
Leontina RUS pag. 10
- RĂZBOIUL ÎN JOCLUL COPIILOR
KIS Peter pag. 10
- LINIȘTEA CA FORMĂ A CUNOAȘTERII ȘI A REGĂSIRII
Ștefan DUMITRESCU pag. 11
- PĂSTORITUL LOVIȘTEAN ÎNTRE ȘTIINȚĂ, MITOLOGIE,
SACRALITATE ȘI TRĂIRE AUTENTICĂ...
Mihai SPORIȘ pag. 12
- POETUL CARE ÎȘI SĂDEȘTE FLOAREA IUBIRII ÎN UNIVERȘ
Nicolae CIUREA-GENUNENI pag. 13
- PE MALUL RÂMNICULUI, LA GOLEȘTI, CU DOMNUL COLONEL ION ALDESCU
Zenovia ZAMFIR pag. 13
- PRIMĂRIA MUNICIPIULUI RÂMNICU VÂLCEA
Biroul de Presă pag. 14
- ZIUA NONVIOLENȚEI
Laura-Vasilica PANĂ pag. 14
- ZIARIȘTI ROMÂNI - OCTOMBRIE
Emil MANZUR pag. 14
- TENDINȚE ESTETICE ÎN ARTA ABSTRACTĂ A LUI DANIEL RĂGUȘITU
Marius DRĂGHICI pag. 16
- TRAISTA CU PLANTE MEDICINALE
Ana-Maria LAZĂR pag. 16

BIBLIOTECA ROMÂNĂ DIN FRAIBURG PARTENER AL CULTURII VÂLCENE!

Petre CICHIRDAN

Volumul nou apărut la Editura Magic Print din Onești și care este conceput de Biblioteca Română din Freiburg sub egida Academiei din Baden Baden e. V. este parcă făcut pentru creatorii vâlceni, care lună de lună trimit cărțile lor și publicațiile vâlcene prin neobositul maestru româno-german al presei europene, dl Georg Barth căruia îi mulțumim pentru prodigioasa activitate privind afirmarea culturii române în Germania! În speță, de această dată, pentru afirmarea în Germania a valorilor culturale ale vâlcenilor ceea ce este nemaipomenit pentru oamenii de cultură vâlceni!

Recent, noul volum al Bibliotecii din Freiburg, și editat de Academia Româno germană din Baden Baden, *Caietul nr. 22*, o bijuterie tipografică, aduce în actualitatea internațională, europeană, mai multe aspecte din viața culturală din Vâlcea ca județ și din Râmnicu Vâlcea ca reședință de municipiu de județ, publicând recenzii semnate de domnul Mihai Neagu Basarab la volumele de literatură beletristică și istorică, ziarele și revistele, pe care Editura Intol Press i le trimite prin dl Georg Barth, atât dumealui, publicist și analist cultural și directorul Bibliotecii Române din Freiburg Germania, cât și Institutului Cultural Român din Berlin! Colosală realizare culturală pentru creatorii vâlceni această colaborare cu Biblioteca din Freiburg!...Un volum, o bijuterie de carte, acest *Caiet nr 22*, care se deschide cu eseul Dlui Prof. Dr. Matei Cazacu din Paris: *Un aviator și un luptător pentru libertate: Matei Ghica Cantacuzuno (1906 - 1988)*...urmează Dr. Mihai Neagu din Freiburg: *Autorenegarea ca antipolitețe*...Dr. Cantemir Mambert, Prof. Dr. Ștefan Neagu, Prof. Dr. Narcis Zărnescu, Pr. Prof. Univ. Dr. Habil. Nicolae Brânzea (Pitești) cu articole interesante și iată primul vâlcean, Pr. Dr. Dr. Ioan Dură (Bruxelles) cu *Unele precizări istorice recente privitoare la Basarabia*. Desigur ne interesează și tot domnia sa mai publică: *Preoți ortodocși, în număr de 80, aflați închiși în mai 1947 la Ministerul de Interne, înscrisurile în Condica Sfântă a Mitropoliei Ungrovlahiei despre ridicarea bisericii catedrale a Mitropoliei în București și așezarea moaștelor Sfântului Cuvios Dimitrie cel nou în aceasta*; Ioan Alexandru (1941, 25 dec.2000) preocupat de soarta bisericii Sf Gheorghe de la kilometru zero din București, în anii ,70 ai secolului trecut70; Prof. Dr. Ion Dur (Sibiu), Dr. M. A. Nicolae (Utrecht), Con. Univ. Dr. Anastasia Dumitru (Constanța), Iris Ungureanu (București), ...și în capitolul *Pagini scoase la lumină* publică materiale: Dr. Mihai Neagu Basarab- *Convorbiri cu Tataia și Fragment de memorii*. Un capitol interesant, *Din arhiva Aurel Sergiu Marinescu*...Aici apar multe documente despre N. Caranfil și familia sa în buletinul *Chemarea* nr. 6 din 30. 09. 1949, precum și documente vizând schimbul de scrisori între șeful guvernului românesc în exil Constantin Vișoianu și scriitorul Alexandru Busuioceanu; documente despre Ștefan Minovici, cel din exil, sau despre Pamfil Șeicaru în *Curierul Românesc* din august 1956; și Rapoartele consilierului de presă Sergiu Lecca de la Legația României la Lisabona perioada celui deal Doilea Război Mondial.

Urmează *Vitrina cu cărți*...Care se deschide cu Amprente, antologie a Ligii Scriitorilor din România Filiala Vale-riu Anania Vâlcea 2025 antologie a unor scriitori precum: Ștefan Cornel Rodean, Mihail Diaconescu, Dan Poștarencu, Claudia Voiculescu, Florentin Popescu...Un capitol nou intitulat *Amprente*, unde apar Pr prof. univ. dr Nicolae Brânzea, George Vrana, Elena Armenescu, Costel Nedelcu și, iată o serie de vâlceni, chiar toți, de la Asociația Seniorii din Educație, Învățământ și Cultură Vâlcea: poetul Petre Dinulică cu volumul său de versuri, *Fiul risipitor*, Mihai Călugărițoiu cu vol. *Vlădești Vâlcea - istorii familiale. Istoria familiei Șchiopu*, Ioana Goran, Zenovia Zamfir, Gh Constanțescu cu *Satul vâlcean văzut prin ochii copiilor de ieri și de azi din Păușești-Măglași*, Constanța Badea, Petronela Badea, Mihai Pârâianu: *Pârâienii Valahiei*; Mihai Sporiș, volumul *Cu Seniorii ... prin lumea mare*; Apar în continuare Basil Munteanu, Horia Roman Patapievic, Ștefan Ion Ghilimescu, Ana Maria Alb, Emil Cătălin Neghină, Sorin Hoștiuc, Mihaela Ciobanu și, din nou, doi Seniori vâlceni: Mioara Ohii cu vol. *Viitorul amintirilor* și subsemnatul cu vol. *Prezentul netrebnic*...Ne bucurăm că și în acest număr din Anuarul Bibliotecii Române din Freiburg, dl Mihai Neagu Basarab ne prezintă revista *Orizontul* (director Silviu Popescu) nr. 5 din martie, 2026 și cele două reviste- ziare de cultură *Cultura vâlceană*, Anul XVIII, Nr. 235, martie 2026 și *Povestea vorbii 21*, serie nouă, Anul XIV, (XX-2026, XXXIV-1992) Nr 1 (100), martie 2026; alături de revistele: *Rapsodia* - nr. 257, *Dunărea de Jos* - nr. 286, *Certitudinea* - Anul 10- Nr. 207- 10-24 martie 2026, *Gazeta Hârtibaciului* - nr. 237- martie 2026, *Vremuri humorene* - Anul 4 nr. 35- aprilie 2026, *Bucureștii literar și artistic* - Anul XVI - nr. 1-2 - (172-173) - ianuarie-februarie 2026, *Studii și materiale de istorie modernă* - vol. XXXVIII, 2025, *Viața medicală* - Nr. 6 (1800) - anul XXXVII - 15 decembrie 2025, *Acus* - nr. 1 (85)/2026, *Creneluri sighișorene* - Anul XII- nr. 28 (iulie-decembrie 2025).

Amprente - antologie a L.S.R Filiala Valeriu Anania Vâlcea 2025, o „lucrare apreciată” de Dr. Mihai Neagu datorită „mottourilor care preced fiecare autor”, extrem de sugestive și amintindu-l pe cel al dnei Luci Trușcă despre poetul Marin Sorescu, și care își încheie recenzia (din Caietul nr. 22): „Poetul Gabriel Văleanu e prezent cu 5 poezii în antologia asta. Care se încheie cu prozatoarea Zenovia Zamfir, cunoscută și ca îngrijitoare de ediții, care asigură și aici o postfață înaintea Epilogului semnat de Luci Trușcă care insistă asupra faptului că liga lor organizează în fiecare an un concurs de creație literară pentru elevii din județ.”

Vlădești Vâlcea - istorii familiale. Istoria familiei Șchiopu - „Am reținut din această instructivă carte că sătenii nu doar naufragiază la oraș în zilele noastre. Unii din ei aduc în mediul urban o anumită sănătate din rural, care împiedică, în linii mari încă posibila degradare de pe pavaj și din blocurile de locuințe.” (Dr. Mihai Neagu)

Pârâienii Valahiei - O recenzie a aceluiaș autor, dr. Mihai Neagu, și din care spicuim: „Cartea cuprinde 7 capitole

CULTURA vâlceană a primit premiul Ligii Scriitorilor Români (LSR) pe anul 2020

PETRE CICHIRDAN - PREMIUL UZPR/2016 PENTRU „REVISTELE CULTURALE ALE RÂMNICULUI” • CULTURA Ars Mundi • CULTURA vâlceană • POVESTE VORBII 21 • SENIORII • FORUM vâlcean

principale și mai mult o anumită soliditate științifică remarcabilă acestei opere istorice naționale...”

Cu seniorii... prin lumea mare - „...Vreo trei patru capitole de sinteză încheie această foarte instructivă carte” (Dr. Mihai Neagu)

Viitorul amintirilor - „Acest frumos volum de versuri a văzut lumina tiparului la Ed. Hoffman din Caracăl în anul 2026. Cei doi comentatori de mai sus (Mihaela Deaconu și Al. Florin Țene n.n) au surprins corect buchetul de calități artistice din beneficiul Mioarei Ohii. În continuare nu putem, decât reproducând câteva poezii sau fragmente de poezii din volum, să oferim cititorilor posibilitatea de a se convinge nemijlocit de adevărul din elogiile exprimate la adresa poetei.” (Dr. Mihai Neagu)

Prezentul netrebnic - „Rima este sacrificată într-un iureș al trăirii artistice care impresionează pe alocuri mai mult chiar decât rima pusă în slujba unor forme fixe de poezie. (...) Ultimile pagini din volum sunt dedicate biografiei autorului care cuprinde foarte multă muncă cu folos și de cea mai bună calitate incluzând chiar mai multe invenții și inovații solicitând o subtilitate care face cinste nu numai lui Petre Cichirdan și familiei sale, ci și Vâlcei și nu în ultimul rând chiar României.” (Dr. Mihai Neagu).

CONFERINȚĂ DE PRESĂ DEDICATĂ NOII STAGIUNI A CENTRULUI CULTURAL MUNICIPAL RÂMNICU VÂLCEA

Marti, 29 septembrie, la sediul **Filarmonicii „Ion Dumitrescu”**, a avut loc conferința de presă organizată de conducerea instituției, dedicată viitoarei stagiuni a **Centrului Cultural Municipal Râmnicu Vâlcea**. Cu acest prilej au fost prezentate principalele realizări ale anului în curs, dar și un program de activități ambițios și curajos pentru perioada următoare. Noul centru cultural reunește trei importante instituții de prestigiu ale municipiului: **Filarmonica „Ion Dumitrescu”, Teatrul „Ariel” și Cinematograful „Geo Saizescu”**, propunându-și o ofertă diversă și atractivă pentru publicul vâlcean.

Debutul lunii octombrie aduce primele evenimente de anvergură. Astfel, în cadrul manifestărilor dedicate **Zilelor Recoltei**, pe data de **2 octombrie**, în Scurarul „Mircea cel Bătrân”, va avea loc concertul reputatului violonist **Florin Ionescu-Galați**, alături de **SmallFila Band**. În aceeași zi, la **Cinema „Geo Saizescu”**, va fi prezentată premiera spectacolului „**Cântecul de lebedă**” de A.P. Cehov, în regia lui **Vlad Popescu**, producție care marchează debutul noii stagiuni a **Teatrului „Ariel”**. La rândul său, **Filarmonica „Ion Dumitrescu”** va inaugura stagiunea 2026-2027 printr-un eveniment muzical de excepție. Pe **5 octombrie**, publicul este invitat la o seară dedicată lui **Johannes Brahms**, ce va cuprinde celebrul **Concert pentru pian**, interpretat de maestrul **Viniciu Moroianu**, urmat de îndrăgitele **Dansuri Ungare**, sub bagheta dirijorului italian **Giovanni Pompeo**.

Prin diversitatea și amplitudinea proiectelor anunțate, noul **Centru Cultural Municipal Râmnicu Vâlcea** își afirmă de la început vocația de pol cultural major al județului și al regiunii. Îi dorim mult succes acestei importante investiții în viața culturală a municipiului și cât mai multe realizări în slujba publicului iubitor de artă și cultură.

C. O. DINICĂ

A APĂRUT REVISTA „SIMBIOZE” NR. 10 PE LUNA OCTOMBRIE

Număr de colecție! Rapid Uniunea Scriitorilor din RO trebuie să o treacă și pe hârtie...și mai apoi să redevină Societatea Scriitorilor din România, care tot de interes public este!

„Mai fiind ca nefiind”

SIMBIOZE

Revistă blogosferică lunară de ariergardă spirituală, fără frontiere,
editată sub egida ONG Virtual ImpEx

Numărul 10 (octombrie 2026)

REDACȚIA:

Director onorific:
Nicolae Mares

Redactor-șef:
Marian Ilie

Redactor-șef adjunct:
Petre Cichirdan

Secretar de redacție:
Genovel-Florentin Frățilă

Tehnoredactor:
Costel Păun

Seniori editori:
Nicolae Georgescu
Constantin Ionescu Târgoviște
Constantin Lupeanu
Nicolae Mares

Colegiul redactional:

- Gabriela Banu
- Mihai Batog-Buciniță
- Irina-Ana Drobot
- Mirela Dumitru-Savin
- Raluca Maftei
- Victoria Milesescu
- Ștefan Dumitrescu

Correspondenți:

- Tuğrul Keskin (Turcia)
- Claudia Napoli (SUA)
- Cai Qing (China)

Adresa redacției:

Sat Pitaru, com. Potlogi,
jud. Dâmbovița

ISSN 3120 – 1261
ISSN-L 3120 – 1261

Email:
revista.simbioze@gmail.com

Întreaga răspundere pentru conținutul articolelor
revine autorilor.

Reproducerea oricărui articol se face numai cu acordul
autorului și precizarea sursei.

SUMAR

SIMBIOZE

3

SUMAR

EDITORIAL / p. 2

COLUMNA, COLUMNA / p. 4

PURUREA EMINESCU

Nicolae Georgescu, *Eminescu în Dobrogea* / 7

Nicolae Mares, *Eminescu în limba polonă* / 12

MONDOLOGOSFERA

Cornel Pivariu, *O fotografie incompletă a lumii multipolare în devenire* / 17

Anatol Basarab, *Intocarcerea Imperiului și nașterea Noii Uniuni Eurasiatice* / 22

Tuseu: Lawrence Wilkerson: *Cum am creat SUA clasa politică a Europei* / 23

TRANSFOCATOR

Ioan-Aurel Pop, *Gânduri despre un raport oficial privind identitatea românilor* / 25

Tuseu: S-alen, *ce ploaie vine de la Chișinău* / 28

Tuseu: 2026 – *Anul Centenar al Partidului Național Țărănesc* / 30

Maria Diana Popescu, *Românii trebuie să cumpere luminări, generator, baterii și telecomandă nouă* / 31

TAIFASURI

Nicolae Georgescu: *Discuții despre apostrof cu Inteligență Artificială* / 32

Marian Ilie: *IA/AI mai bate și câmpii* / 39

Interviu Nicolae Mares – Petre Gigea-Gorun. *Turnul Eiffel și contribuția românilor la realizarea lui* / 40

ESUEURI

Magda Ursache: *Scrisoarea a VIII-a* / 43

Nicolae Silade: *Despre panorama poeziei universale contemporane* / 45

Tuseu: Zenoie Cârlogea, *despre Adrian Dinu Rachieru* / 45

Ștefan Lucian Mureșanu: *Studiu antropologic al inteligenței generice* / 46

Tuseu: *O operă care aduce Antichitatea în literatura contemporană* / 48

CUVINTELE, AIL, CUVINTELE

Poemul lunii: *Li Bai (China)* / 49

Nicolae Mares: *De Sophia: Aforisme* / 49

Tableta: *Deschideți desigur poemul lunii* / 50

Tadeusz LUCON: *Maria Tănase, Cine înbește și lasă, 1937* / 50

Tuseu: *Urgie în stepa semantică* / 51

POEZIE

Nicolae Georgescu: *Din Quintus Horatius Flaccus* / 52

Radu Botis: *În tăcerea limbii române* / 53

Tuseu: *Memento – Marin Ifrim* 55

PROZA

Genovel-Florentin Frățilă: *Teino Kor* / 56

Ștefan Dumitrescu: *Delirul – vol. II* / 60

Irina-Ana Drobot: *Ceasul* / 66

Laleta Maftei: *Scris în stele* / 66

PRINTE TUMURI

Florentin Smarandache: *Vicimul meu de literă* / 70

Maria Diana Popescu: *Mihai Bădoș-Bujeniță – maestrul cu o claviatură stilistică de o rară bogăție* / 72

Constantin Țărnescu: *Poetul Petru Cichirăan despre vremea primedilă și „Prezidium metebnic”* / 76

Mihai Bădoș-Bujeniță: *Subtilitățile unei opere literare clasice* / 80

Tuseu: *Smaranda* / 83

LITERATURĂ FĂRĂ FRONTIERE

Cai Qing: *Carnage Blackwood* / 84

Marian Ilie: *Azine Hitem (Roman) – Turcia* / 86

Nicolae Mares: *Kazimiera Illakowiczówna – Polonia* / 88

LIMBA CE-O VORBIM

Tuseu: *Lingviști spun lucruri trăznete* / 90

Tuseu: *Dvo Yuldimus – Încurcările se înlemnesc* / 90

Marian Ilie: *Interjecții și onomatopee. Statutul lor în limba noastră* / 91

BRĂNCUȘI 150

Petre Gigea-Gorun: *Descoperirea de saffet în viața și opera lui Brâncuși* / 95

MISCELLANEA

Ben Todici: *Mormintele cu crucile – oglinda timpului* / 99

Laurențiu Ștefan Szymkovic: *Medalie conferită în 1913 directorului Societății de petrol „Aurora” din Târgoviste* / 101

Tuseu: *Cu ce scrieruri ne întâlnim în luna Octombrie la Biblioteca Județeană Constanța* / 102

Tuseu: *Cineva ne ară cărul și seumână semne de întrebare* / 103

76

SIMBIOZE

PRINTRE TOMURI

substanța cărții propune o diagnoză înfrigorant de lucidă a capitalismului de cimetrie, concretizată prin esența simbolică de la castelul magnatului Gligore. Aici, măștile sociale cad iar personajele redevin „domnul P, domnul R, domnul M și domnul L”, piloni anonimi, dar atotputernici ai lumii afacerilor și finanțelor. Deși narațiunea își păstrează bonomia literară, instituția de elită este sugerată în profunzime ca o uzină cinică de recoltare biopolitică, o rețea de asistență sanitară concepută exclusiv pentru „asigurarea cu piese de schimb a unei piețe din ce în ce mai dinamice”. Coordonarea din acest univers este perfectă: sistemul anticipează decesul, iar echipele de recuperare sosesc la patul bolnavului înaintea medicului de gardă, într-un lanț trofic în care omul este doră o verigă uzată, complet inlocuibilă.

În economia literaturii române contemporane, *În vârful acului* reprezintă o apariție singulară și profund subversivă, ce refuză catalogările facile. Mihai Batog-Bujeniță reușește performanța de a instrumentaliza un gen hibrid – un fals roman polițist alot pe structura unui thriller bio-politic, pentru a

livi o diagnoză necruțătoare a societății de control. Cu spirit ager și observație fină asupra realității, MBB reușește să surprindă în operele sale esența contradicțiilor și absurdităților vieții.

Ca președinte al Asociației Literare „Păstorel” din Iași, Mihai Batog-Bujeniță este un promotor fervent al literaturii umoristice, un fin observator al societății, un artist al cuvântului care, prin ironie și umor, ne oferă o oglindă limpede a lumii și a omului. Mihai Batog-Bujeniță este, fără îndoială, o voce esențială pentru literatura română, ce continuă să inspire și să încante cititorii de toate vârstele. „În vârful acului” rămâne o operă de o actualitate găltoare, un avertisment literar major adresat unei lumi care, în goana orărbă după profit și confort, riscă să își piardă definitiv sclavia și libertatea, acceptând de bunăvoie jugul sclaviei virtuale. Mihai Batog-Bujeniță s-a statuat drept una dintre personalitățile marcante ale literaturii umoristice românești contemporane, care și-a consacrat viața scrisului printre carieră prolifică, în care epigramele și poezia umoristică au un rol central.

*
*

Constantin ZĂRNEȘCU

Poetul Petru Cichirdan despre vremea primejdioasă și „Prezentul netrebnic”

Noul volum de versuri editat de Intul Press în această vară, 2026, ne-a transmis o senzație estetică ieșită din comun privind frumusețea mistică în fața bunului Dumnezeu.

Domnul Petru Cichirdan a debutat în urmă cu 58 de ani în vremea liceului, coleg de generație cu Constantin Poenaru și Felix Sima, cu minime poeme,

în care simțim ager artistic al primei jumătăți de secol XX, perioada cubismului, primitivismului, supracubismului, pe *calea albastră* inițiată de Pablo Picasso; în acest sens, reprezentativ fiind volumul comandat „Transfigurări”, Editura Surs Artă, cu o copertă patru în care autorul își declară înclinația pentru supracubism: „Cântă! cântecul/ albastrului/ gâlbejbit/ marfar/ asasin/ în câmpia/ muntelui/ și-a mâini: „Sărse/ sunt/ urmele/ tale/ în împăriași/ mea/ de nisipuri.”

Acest volum este editat oficial de către Editura Intul Press, a autorului, în anul 2008 cu o prefață semnată de scriitorul Leon Dură, identic, doar cu

IN MEMORIAM

LUMINA DIN CHILIA DE LA MĂNĂSTIREA BISTRIȚA - OLTEANĂ N-A APUS

Sunt oameni care scriu istorie pe pământ și o pecetluiesc în ceruri. Părintele Veniamin Micle nu a aparținut doar timpului nostru, ci eternității slovelor brâncovenești și rugăciunii curate. M-a acceptat să-i fiu prieten 45 de ani, timp care a fost o binecuvântare; să-i plângi plecarea este o datorie de suflet, iar să-i așezi moștenirea la loc de cinste este o sfântă datorie de conștiință. (Autorul)

În luna noiembrie a anului trecut (2025), clopotele Mănăstirii Bistrița-Olteană au bătut cu o tristețe cosmică. Trecerea la cele veșnice a Părintelui Arhimandrit Veniamin Micle a lăsat un gol imens în inima Bisericii Ortodoxe Române și a culturii naționale. A plecat dintre noi, nu doar un monah cu viață îmbunătățită, ci unul dintre ultimii mari cărturari de viță veche ai acestui pământ pe care l-am definit: „Macarie al vremurilor noastre”, un om care a transformat cercetarea istorică și scrisul într-o neîncetată liturghie a spiritului.

Din punct de vedere canonic și religios, părintele Veniamin Micle a fost înzestrat de Bunul Dumnezeu cu marele har al rugăciunii pe care o înfăptuia celor bolnavi sau cu probleme sufletești, aceștia, plecând de la părintele drag cu sufletele ușurate și simțind într-un scurt timp îndreptarea celor mărturisite.

Pentru subsemnatul, această despărțire nu este doar o știre de presă. Este o rană deschisă. Timp de 45 de ani, Părintele Veniamin mi-a oferit darul neprețuit al prieteniei sale, primindu-mă în chilia sa și îngăduindu-mi să-i fiu aproape. Astăzi, privind în urmă la pragul celor 73 de ani ai mei, înțeleg mai clar ca oricând adevărul vorbeii bătrânești: „Înveți cât trăiești și încă nu ai dobândit pe deplin învățărilor vieții”...

De la sfinția sa am învățat ce înseamnă rigoarea științifică împletită cu rugăciunea neîncetată, dar și faptul că, oricât de mulți ani am aduna, rămânem mereu neștiutori în fața marilor taine ale vieții.

Un tezaur monumental salvat pentru eternitate

Părintele Veniamin Micle a lăsat în urma sa un tezaur cultural uriaș, greu de egalat în istoria modernă a monahismului românesc. Dincolo de sfatul duhovnicesc, repet, plin de mult har, viața sa a fost o trudă neobosită dedicată tiparului bisericesc, manuscriselor vechi și epocii Brâncovenești.

De la studiile sale înalte la Strasbourg și până la munca de restaurare a Mănăstirii Bistrița începută în anii '80, fiecare pas al sinto-monahului a fost călăuzit de dorința de a scoate la suprafață valorile îngropate sub praful uitării.

În chilia sa de la Bistrița, lumina nu se stinge niciodată.

Acolo s-au plămădit cele 178 de cărți de autor semnate de sfinția sa - o moștenire teologică și istorică de o valoare inestimabilă, care va rămâne mărturie peste veacuri pentru geniul său cărturăresc.

Casa Memorială „Veniamin Micle” - Un altar al neuitării lângă mormântul său

Deși trupul său se odihnește acum în pământul sfânt al ctitoriei Craioveștilor, spiritul său refuză să plece din incinta mănăstirii. Tocmai de aceea, din dorința de a-i păstra vie memoria și opera, am onoarea de a pune bazele unui proiect comun de suflet și de o importanță istorică majoră, lucrare desfășurată împreună cu Înaltpreasfinția Sa Varsanufie, Arhiepiscopiei Râmnicului. Vom realiza la Mănăstirea Bistrița-Olteană, chiar lângă mormântul părintelui, „Casa Memorială Veniamin Micle”. Acest spațiu sacru va deveni un far cultural pentru pelerini și cercetători, un loc unde va fi adunat și amplasat tot ceea ce i-a aparținut în timpul vieții. De la veșmintele și obiectele personale care i-au însoțit rugăciunile, până la manuscrisele sale și, la loc de cinste, colecția completă a celor 178 de cărți semnate, toate vor fi expuse aici, protejate de trecerea timpului.

Ca jurnalist independent, am considerat întotdeauna că datoria mea este să scriu adevărul și să apăr valorile autentice. Campania pe care publicația A.Z.I. Râmnicu Vâlcea o dedică memoriei Părintelui Veniamin este modul meu de a-i mulțumi pentru cei 45 de ani de sfat, lumină și prietenie. Prin această viitoare Casă Memorială, ridicată sub ocrotirea IPS Varsanufie, ne asigurăm că chilia părintelui rămâne deschisă pentru totdeauna. Veșnică să-i fie pomenirea din neam în neam, iar lumina operei sale să ne călăuzească pașii!

Sprrijinul dumneavoastră celor care l-ați cunoscut este important și necesar pentru Casa Memorială!

Pentru a realiza o asemenea construcție ce va deveni Casa Memorială „Veniamin Micle”, este nevoie de surse de finanțare începând de la proiectare, taxe, construcție și dotare.

Arhiepiscopia va participa cu surse financiare, dar este nevoie și de sprijinul nostru. Tocmai din acest considerent

fac un apel de credință la cei care puteți susține acest proiect de anvergură prin surse financiare sau de o altă natură (materiale de construcție, etc) să ne fiți aproape, la fel cum Părintele Veniamin Micle a fost apropiat în timpul vieții de credincioși cu rugăciunea, cu sfaturi și iubire desăvârșită pentru noi păcătoși.

Urmează ca în viitorul apropiat când Arhiepiscopia Râmnicului va deschide un subcont bancar să vi-l transmitem pentru donații în acest scop.

Așteptăm comentariile d-tră și eventual disponibilitatea de a participa la susținerea proiectului expus.

P.S. Totodată vă vom informa din timp când va da Binecuvântarea Înaltpreasfinția Sa Varsanufie, pentru parastasul organizat la un an de când părintele Veniamin Micle a urcat între ÎNGERI.

Cu plecăciune pentru duhovnicul meu de suflet care urcat în mijlocul Îngerilor, semnez acest material în semn de mulțumire, respect și considerație pentru bucuria de a-mi fi acceptat prietenia timp de 45 de ani și de învățăturile primite. Cât voi fi în viață voi aminti despre cel care a fost un trimis al Bunului Dumnezeu pentru noi păcătoși.

Pentru cărturarul, istoricul, filosoful, tipograful cunoscător a celor 12 limbi străine; profesorul de seminar și Facultate Teologică, cât și pentru cercetatorul istoric privind Biserica noastră Creștin Ortodoxă și Istoria Neamului Românesc și nu în ultimul rând pentru părintele călugăr hărăzit cu mult har, cel care ne-a spus: „Mă voi ruga pentru voi și dincolo de viață”!

Deschideți aceste link-uri pentru a urmări momente din viața părintelui Veniamin Micle:

<https://www.facebook.com/share/p/19BepiTU5y/>,
<https://www.facebook.com/share/v/1Va2WaVD3R/>,
<https://www.facebook.com/share/p/1Bzhk1DPre/>,
<https://www.facebook.com/share/p/1EeqAFFz73/>,
<https://www.facebook.com/share/p/1FcENRXJ7m/>,
<https://www.facebook.com/share/p/19Z7iDLuc4/>,
<https://www.facebook.com/share/p/1HgpFVWjca/>,
<https://www.facebook.com/share/p/1ZQoAFCUjL/>

Gh JIANU

5 OCTOMBRIE - ZIUA MONDIALĂ A EDUCAȚIEI

Motto: „A ști este o nevoie vitală!” (Victor Hugo)

Gheorghe PANTELIMON

Începând cu 1994, în fiecare an, pe 5 octombrie este celebrată Ziua Mondială a Educației. A fost instituită de UNESCO (Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură) și marchează semnarea, în 1966, acum 60 de ani a „Recomandării UNESCO/OIM (Organizația Internațională a Muncii) privind statutul profesorilor”, care constituie cadrul de referință pentru abordarea drepturilor și responsabilităților cadrelor didactice la scară globală, standardele internaționale pentru formarea lor inițială și alte condiții de învățământ, recrutare, angajare, de predare și învățare.

Pe 5 octombrie este sărbătorită și Ziua Internațională a Profesorului, care este dedicată tuturor cadrelor didactice, inclusiv celor din învățământul superior. Petre Țuțea, eseist, filozof, economist și om politic, mărturisea cu admirație: „Mi-ar fi plăcut să fiu profesor. Profesorul este fabricant de oameni. Profesorul seamănă cu un tâmplar care ia un lemn din noroi și face mobilă de lux!”.

Evenimentul din 5 octombrie subliniază importanța educației în edificarea unei societăți moderne. Unul din obiectivele sale principale este să scoată în evidență dreptul universal la educație, considerat o valoare fundamentală care trebuie să fie accesibilă tuturor, indiferent de statutul social sau economic.

Ziua mondială a educatorilor este marcată în peste 200 de state. Tema din acest an, a Zilei Internaționale a Profesorilor este „Profesorii în centrul reabilitării educației”. În România este marcată din 2013. Anul acesta, în perioada 4 – 8 octombrie au avut loc mai multe evenimente globale, regionale, naționale și la nivelul unităților de învățământ. Printre cele desfășurate în județul Vâlcea menționăm manifestarea din 6 octombrie de la Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” la care au participat elevi și cadre didactice de la școlile gimnaziale „Anton Pann” și „Take Ionescu” din municipiul Râmnicu Vâlcea.

Începând din 2013, în țara noastră este sărbătorită distinct, pe 5 iunie și Ziua Învățătorului, care înainte de 1989 era serbată pe 30 iunie. A fost instituită oficial prin Legea nr. 2089/2007 și coincide cu data nașterii (5 iunie 1779), la Avrig, a filozofului, inginerului și pedagogului Gheorghe Lazăr, considerat organizatorul învățământului românesc. Menționăm că pe 5 iunie este marcată și Ziua Mondială a Mediului, un eveniment ecologic de primă dimensiune, cu multiple semnificații.

În opinia noastră, Ziua Învățătorului și Ziua Profesorului nu ar trebui sărbătorite separat. Ziua Educației ne oferă un bun prilej să ne referim la unele probleme cu care se confruntă învățământul din România.

Noul an școlar 2026 - 2027 a debutat pentru cei aproape trei milioane de elevi, pe 7 septembrie 2026, sub semnul incertitudinii, cu mai multe probleme față de anii anteriori, în condițiile în care România trece printr-o perioadă de austeritate generată de crize multiple. Părinții au făcut eforturi mari, mai ales familiile cu mai mulți copii pentru a le cumpăra cele necesare, iar cheltuielile s-au ridicat în medie la cel puțin 1000 de lei pentru fiecare. Și pentru studenți cheltuielile sunt mult mai mari, bugetul necesar pe o lună ajungând la 4000 de lei, iar această presiune poate duce la întreruperea sau abandonarea facultății.

Au apărut dificultăți serioase la încadrarea unităților de învățământ cu personal didactic calificat, inclusiv în Capitală, pentru disciplinele Matematică, Fizică, Chimie, Biologie, Informatică și Economie; la care absolvenții de gimnaziu și de liceu vor susține examene în cadrul Evaluării Naționale și Bacalaureatului. Aceasta și din cauză că la examenul de titularizare în învățământ – 2026, numai 51,04% dintre candidați au promovat, România deținând recordul în Europa la încadrarea suplinitorilor necalificați (6300 în 2025).

Profesorii sunt nemulțumiți de unele reforme care nu au fost pregătite din timp, cât și de noua Lege a salarizării.

(Continuare în pag. 9)

ÎN CĂUTAREA OMULUI DIN SPATELE ACTORULUI

CRONICĂ TEATRALĂ LA „CÂNTECUL DE LEBĂDĂ”, DUPĂ A.P. CEHOV. REGIA: VLAD POPESCU

Cristian Ovidiu DINICĂ

Există spectacole care impresionează prin amploare și spectacole care emoționează prin adevăr. Montarea piesei Cântecul de lebădă de la Teatrul „Ariel” din Râmnicu Vâlcea le reunește pe amândouă. În viziunea regizorală a lui Vlad Popescu, textul lui Cehov devine mai mult decât povestea unui actor ajuns la capătul drumului. El se transformă într-o reflecție profundă asupra timpului care trece, asupra rolurilor pe care le jucăm în viață și asupra momentului inevitabil în care rămânem singuri în fața propriei conștiințe.

În centrul acestei construcții scenice se află interpretarea lui Gabriel Popescu, care realizează unul dintre cele mai sensibile și mature roluri ale sale. Svetlovidov nu este prezentat ca un actor bătrân care își deplânge trecutul, ci ca un om aflat în căutarea răspunsului la o întrebare esențială: a avut oare sens viața pe care a dedicat-o teatrului?

În momentele de tăcere, în pauzele dintre replici și priviri, se simte apăsarea unei existențe consumate sub lumina reflectoarelor, o existență care, pentru prima dată, trebuie să se confrunte cu întunericul propriei singurătăți.

Meritul lui Gabriel Popescu constă în evitarea oricărei tentații de patetism. Personajul său nu cerșește compasiune și nu caută justificări. El își poartă cu demnitate nostalgia, îndoiala și fragilitatea. Tocmai din această sinceritate se naște emoția autentică a spectacolului.

Un partener de scenă important este Camelia Constantin, care contribuie decisiv la dezvoltarea dialogului confesiv și a dimensiunii umane a spectacolului. Printr-un joc firesc și nuanțat, actrița susține parcursul interior al lui Svetlovidov și oferă replicilor sale consistență emoțională și credibilitate. Între cei doi interpreți se creează o relație scenică autentică, bazată pe sensibilitate și înțelegere reciprocă, ceea ce amplifică valoarea momentelor de mărturisire și introspecție.

Ambii actori evoluează cu intensitate și vitalitate, punând în lumină pasiunea absolută a unor personaje dedicate întru totul teatrului. În jocul lor, universul cehovian se dezvăluie spectatorului vâlcean cu noi valențe, pe care regizorul Vlad Popescu le valorifică printr-un spectacol profund, coerent și complex.

Din distribuție mai fac parte actorii Juliet Attoh, Olimpia Deaconescu, Alin Păiuș, Ionuț Mocanu, Briana Rădoane și

Radu Stănescu, fiecare contribuind la construcția unui univers scenic unitar și expresiv.

Un rol esențial în reușita montării îl are Corul „Euphonia” al Filarmonicii „Ion Dumitrescu”. Prezența sa conferă spectacolului o dimensiune aproape ritualică. Secvențele inspirate din Ifigenia creează o paralelă subtilă cu destinul protagonistului. Dacă Ifigenia este simbolul sacrificiului suprem, Svetlovidov apare ca un artist care și-a sacrificat propria viață pentru teatru, pentru personajele sale și pentru aplauzele publicului.

Vocile corului nu însoțesc doar acțiunea scenică. Ele devin o memorie vie, ecouri ale trecutului care revin obsesiv asupra actorului aflat în noaptea marilor bilanțuri. În aceste momente, spectacolul dobândește o profunzime aparte, iar granița dintre teatru și ceremonie devine aproape imperceptibilă.

Construcția dramatică imaginată de Vlad Popescu valorifică inspirat revenirea marilor personaje care au marcat cariera lui Svetlovidov. Lear, Hamlet, Boris Godunov și celelalte destine pe care actorul le-a întruchipat cândva pe

scenă reapar asemenea unor fantome ale memoriei. Ele nu funcționează ca simple demonstrații actricești, ci ca fragmente ale propriei sale identități. Fiecare rol readuce la suprafață o întrebare, o rană sau o neîmplinire.

Remarcabilă este și coregrafia semnată de Mădălina Floroaica. Mișcarea scenică se distinge prin eleganță și expresivitate, contribuind la fluiditatea întregului spectacol. Personajele par să plutească între prezent și amintire, în-

tre realitate și reverie, iar aceste treceri sunt realizate cu o sensibilitate care susține discursul regizoral fără a-l încălca inutil.

La rândul său, coloana sonoră originală și intervențiile de percuție ale lui Mihai Rotariu completează inspirat atmosfera spectacolului. Muzica nu explică emoția, ci o amplifică discret. Ritmurile de percuție însoțesc parcursul interior al personajului principal și punctează cu forță momentele sale de confruntare cu sine.

La final, ceea ce rămâne în memoria spectatorului nu este doar povestea unui actor aflat la apusul carierei. Rămâne imaginea unui om care își privește existența cu luciditate și curaj. De aceea, Cântecul de lebădă de la Teatrul „Ariel” vorbește, în ultimă instanță, despre fiecare dintre noi: despre întrebările pe care le amânăm, despre sacrificiile pe care le justificăm și despre adevărurile pe care le descoperim uneori prea târziu.

Prin interpretarea profundă a lui Gabriel Popescu, prin contribuția emoționantă a Corului „Euphonia”, prin coregrafia expresivă semnată de Mădălina Floroaica, prin muzica originală a lui Mihai Rotariu și prin lectura scenică inteligentă propusă de Vlad Popescu, acest spectacol se transformă într-o meditație tulburătoare despre artă, memorie și condiția umană.

Nu este doar cântecul de lebădă al lui Svetlovidov. Este și cântecul fragil al omului care, înainte de a cadea cortina definitiv, încearcă să afle cine a fost cu adevărat.

El este omul, actorul, ființa a devenirii, legenda Gabi Popescu!

TRIUMFUL STRÂMTORII MAGELLAN

Radu IOVA

Ferdinand Magellan, a fost un navigator abil, născut în 1480, care a contribuit enorm la extinderea cunoștințelor despre lume. El a avut o carieră timpurie în serviciul Portugaliei, participând la expediții în India și în zonele înconjurătoare.

Călătoria îndrăznească și ambițioasă în jurul lumii a lui Magellan, inițial parcursă în căutare de bogății și glorie personală, le-a oferit europenilor mult mai mult decât simple condimente din Insula Spice, a descoperit un ocean cu o întindere de neimaginat, că suprafața globului pământesc, regăsită în hărțile elaborate, era mult mai mare decât se credea.

La data de 20 septembrie 1519 marele explorator Fernando Magellan a pornit cu o flotă de cinci nave care a parcurs distanța până în Brazilia ca apoi să urmeze coasta Americii de Sud spre Patagonia. Fernando Magellan pierde una dintre corăbii în momentul traversării Atlanticului și a explorării coastelor sud-americeane. Cele patru nave rămase au pornit din estuarul râului Santa Cruz spre sud în data de 18 octombrie 1520. La trei zile distanță ajunge la un promontoriu pe care Magellan l-a numit Capul celor Unsprezece Mii de Fecioare, după sărbătoarea Sfintei Ursula din 21 octombrie. Cunoscută azi drept Cabo Vírgenes, în Argentina. Marinarii au zărit o întindere de apă care pătrundea adânc între țărmuri. Magellan hotărăște să cerceteze locul, părea a fi un golf închis. Acesta trimite doua corăbii în cercetare iar celelalte doua rămân la intrarea în golf. Cele doua corăbii sunt prinse de o furtună puternică. În căutarea unui adăpost marinarii pătrund într-un canal îngust care continua spre vest. Se întorc la câteva zile cu vestea ca poate fi o posibilă trecere prin continent. Au urmat săptămâni de navigație prin canale întortocheate, printre munți, curenți și vânturi puternice.

La 21 octombrie fusese descoperita intrarea, nu și ieșirea spre Pacific.

În data de 28 noiembrie 1520, trei corăbii au ajuns în oceanul pe care Magellan l-a numit Pacific, confirmând existența legăturii maritime. Lung de aproximativ 570 de kilometri, pasajul primește numele de Strâmtoarea Magellan și devine o rută importantă între Atlantic și Pacific.

Identificarea căii de acces maritime Strâmtoarea Magellan a reprezentat un punct de cotitură în istoria universală, reconfigurând rutele comerciale și extinzând frontierele explorării geografice.

Strâmtoarea Magellan descoperita la 21 octombrie 1520 de către Ferdinand Magellan a rămas un simbol etern al puterii umane de a dărâma bariere și de a explora necunoscutul.

ILIE GORJAN

E PREA MULT
SEPTEMBRIE

E prea mult septembrie de-acum
Și prea multă toamnă am ajuns să gust,
Se răsfiră umbra, se transformă-n fum,
Strugurii râd când se prefac în must.

E prea mult dor de vara noastră lungă,
Vara aceea ce-mi intrase-n pleoape,
Frunzele se-aprind și coboară-n dungă,
Norii vineți se grăbesc vara s-o îngroape.

Dac-aș ști că vara vrea să-mi fie dragă,
Aș fugi de toamnă într-un nor răzleț,
Și mi-aș lua pe cine-ar vrea să înțeleagă
De ce bietul câine intră-ntr-un coteț.

E prea mult septembrie de-acum
Și prea multă toamnă îmi inundă rana,
Frunzele au lacrimi și tot cad duium,
Slujba-i tot mai rece când învie strana.

FRUNȚILE LUMINATE ALE CETĂȚII (7) „MARIA DE LA VÂLCEA” - ÎNTRE JERTFELNICIE ȘI INGRATITUDINE -

Gheorghe DEACONU

Biografia profesională și artistică a Mariei Constantinescu este dominată de un profund sentiment de atașament față de sat, de prețuire a valorilor tradiționale. Activitatea sa a fost animată de un adevărat **cult al țaranului**, văzut în umanitatea lui autentică, plină de înțelepciune, sensibilitate și frumusețe, având drept rol existențial fundamental să plămădească, odată cu pâinea cea de toate zilele, acea zestre spirituală pe care o numim, generic, creație populară. Slujind acest cult, Maria Constantinescu și-a descoperit menirea vieții sale și a transformat-o în vocație. O vocație pe care a cultivat-o cu fervoare și a împlinit-o cu tenacitate. Mărturisirea atașamentului Mariei față de lumea țărănească este convingătoare: *Am iubit și iubesc țăranul pentru că pasul lui e altceva, viața lui e un miracol. Pe el îl doare altfel, el plânge altfel, el zâmbește altfel, el e întotdeauna curat și cinstit. Țăranul acesta l-am găsit eu mereu, pentru că el, în orice colț de județ sau de țară, nu m-a socotit o străină.*

Obârșia țărănească apropiată, petrecerea copilăriei și adolescenței în medii de viață folclorică, educația familială și școlară în spiritul respectului pentru tradiție, primele experiențe de animație culturală, derulate la Izvorul Rece (Vaideeni), beneficiind de îndrumarea Ioanei Ionescu și de sprijinul lui Ion Bădulescu – toate acestea au pregătit terenul pentru debutul procesului de profesionalizare a Mariei Constantinescu în domeniul dansului popular: cursurile de coregrafie urmate, la începutul anilor '60, la Școala Populară de Artă din Pitești, având ca profesori pe Gheorghe Popescu-Județ, Ion Polexe, Leonte Socaciu, urmate de ucenicia pe lângă maestrul coregraf Tita Sever și de colaborarea cu compozitorul Constantin Arvinte, au contribuit la formarea Mariei Constantinescu ca animator cultural, coregraf și folclorist. Primele succese sunt legate de animația culturală în fostul raion Horezu: împreună cu Ion Ciolacu și Valentin Slabu, pune bazele Ansamblului de cântece și dansuri „Doina Luncavățului”, avându-l ca dirijor pe Ion Mormoloc și ca solistă pe Filofteia Lăcătușu.

O nouă etapă în devenirea profesională a Mariei Constantinescu începe odată cu stabilirea la Râmnicu-Vâlcea, unde funcționează ca instructor coregraf la Consiliul Județean al Sindicatelor. Cu experiența acumulată ca animator și cu pregătirea coregrafică, îndrumă, pe căile performanței, formațiile de dansuri din rețeaua sindicatelor din Râmnic și totodată se îngrijește de cultivarea tradiției dansului popular în rândul tineretului, prin cursuri de profil la Liceul Pedagogic și la Școala Populară de Artă din Râmnicu-Vâlcea. În această perioadă de acumulări și afirmări, Maria Constantinescu îi cunoaște pe câțiva dintre coregrafii cei mai experimentați din Capitală și din țară, cu care va purta un dialog profitabil: Theodor Vasilescu, Ion Grama, Ioan Popescu, Mureș Rădășanu, Valeriu Buciu, Ion Macrea, Aurelian Ciornei.

Anul 1973 marchează momentul hotărâtor în drumul spre performanța profesională. Încadrarea, ca instructor coregraf, la Centrul Județean al Creației Populare i-a oferit Mariei Constantinescu trei premise: (1) șansa de a lucra într-o instituție de specialitate, cu un colectiv ambițios și dinamic, care se afirmase, în viața culturală a Vâlcii, drept un **atelier de creativitate**, cu o strategie proprie în cercetarea și promovarea tradițiilor și valorilor etnoculturale (2) noua instituție a readus-o pe Maria Constantinescu în **lumea satului**: chiar dacă lucrase și până acum cu tineri veniți de la țară, satul, adică „izvorul viu” al folclorului, îi lipsea; (3) calitatea de metodist coregraf în sistemul culturii îi deschidea un larg **orizont profesional**, punând-o în contact cu instituții și specialiști, confruntând-o cu fenomene și procese, stimulând-o în aspirația spre personalizare și consacrare. Oferta Centrului Județean al Creației Populare a constituit, pentru Maria Constantinescu, o înaltă **școală**, un laborator de formare și modelare și, totodată, un teren fertil pentru afirmarea și împlinirea personalității sale. Maria Constantinescu a onorat această ofertă printr-o laborioasă activitate, îmbinând pasiunea și priceperea, dăruirea și responsabilitatea, suflul animației și capacitatea orga-

nizatorică, vibrația interioară și tenacitatea pragmatică.

Primele eforturi, în noua experiență, au fost rezervate perfecționării profesionale: a urmat mai multe serii de cursuri de specialitate organizate pe plan central, pe care le-a absolvit cu calificative remarcabile, prezentând, pentru atestare, lucrări fundamentate pe cunoașterea realității folclorice și de certă utilitate metodică în practica mișcării artistice. Calificativele obținute, coroborate cu performanțele formațiilor pregătite și conduse de coregrafă la concursurile naționale și festivalurile internaționale și cu rezultatele înregistrate în predarea dansului popular românesc cursanților străini, i-au adus Mariei Consatntinescu recunoașterea ca specialist coregraf. În urma cursurilor de perfecționare, finalizate în primăvara anului 1982, Comisia de specialitate a Centrului de Perfecționare a Cadrelor din Cultură, a recomandat trecerea Mariei Constantinescu în funcția de **maestru de dans**, funcție pe care a îndeplinit-o până la pensionare.

Stimulată de această investiție – moment de răscruce în cariera sa profesională –, Maria Constantinescu s-a integrat, cu eforturi și inițiative proprii, programului instituției – de cercetare și valorificare a creației populare, de dezvoltare și stimulare a potențialului cultural, de îndrumare metodică a mișcării artistice. Activitatea sectorului de coregrafie, coordonat de Maria Constantinescu, între anii 1973-1996, s-a concentrat pe dezvoltarea și consolidarea rețelei de formații coregrafice, susținute printr-o asistență calificată și sistematică, inclusiv prin tabere de culegere și valorificare a dansului popular. Tabloul formațiilor și ansamblurilor pe care Maria Constantinescu le-a constituit, pregătit și condus, de-a lungul atâtor decenii, de-a dreptul impresionant, poate fi consultat în documentarul editat în ciclul editorial „Izvoare” (1996). Cu fiecare trupă, Maria Constantinescu a parcurs un proces complex și anevoios, începând cu selecția și constituirea lotului, culegerea materialului și stabilirea repertoriului, continuând cu pregătirea formației și realizarea spectacolului, acompaniamentul și ținuta vestimentară, și încheind cu valorificarea în festivaluri locale și zonale („Brăul de aur”, „Învărtita dorului”, „Cântecele Oltului” ș. a.), în concursuri naționale și interjudețene, în turneele peste hotare (Cehoslovacia, Elveția, Franța, Grecia, Iugoslavia, Polonia, Republica Moldova).

Maria Constantinescu s-a supus, cu o ardoare și o răbdare inegalabile, acestei munci de Sisif, luând mereu aproape totul de la capăt – cu fiecare formație, cu fiecare stagiune, cu fiecare competiție, cu fiecare festival, cu fiecare turneu. Mentalitatea de luptătoare a Mariei este exemplară: *Mi-a plăcut să lupt. Și cu mine, și cu alții, uneori și cu boala care ar fi vrut să mă depărteze de joc, de scenă, de oamenii pe care trebuia să-i învăț a pași în dans. Bătălii am pierdut, dar războaie nu! Pași înapoi am făcut, dar nu un drum întreg. Când mi-a fost greu, m-am dus cu gândul și cu durerea la oamenii care m-au iubit și mă iubesc. Cel mai mult, m-am luptat cu mine, de ceilalți nu mi-a fost teamă. Și pe mine nu m-am putut înfrânge pentru că am avut ulciorul cu apă vie – jocul, strigătura, modelul de viață din sat.*

Rezultatul acestui travaliu se cunoaște, a devenit un fapt de istorie culturală: în anii '70-'80 ai secolului XX, Vâlcea a avut o mișcare coregrafică fără precedent, atât prin amploarea rețelei, cât și prin standardul performanței. În această generoasă desfășurare de pasiune, energie și combustie creatoare, Maria Constantinescu a avut norocul, dar și darul de a se înconjura de oameni devotați culturii populare, păstrători, purtători și performeri ai tradiției, meșteri și rapsozi populari, animatori culturali, folcloriști și etnografi, muzicologi și coregrafi, muzeografi, alți specialiști. A știut să atragă în jurul ei o întreagă lume, pe care

a cultivat-o, cu care a dialogat, s-a lăsat modelată de cei pe care i-a recunoscut drept mentori, pe alții i-a modelat ea însăși, cu virtuți de pedagog cultural. Toată truda ei de-o viață – în vatra satului sau pe scenă – a fost menită să-i ajute pe oamenii culturii populare să parcurgă drumul anevoios dar captivant de la anonim la personalitate. În această lume – **marea familie a Mariei de la Vâlcea** –, în care s-a integrat și pe care și-a apropiat-o, și-a făurit propria-i personalitate, urcând, cu dârzenie și încredere, treptele consacrării.

Rar mi-a fost dat să cunosc, chiar prin raportare la „nebunia culturală” a tinereții mele, un mai puternic suflu al animației culturale, trăit sub dogoarea unei flăcări mistuitoare și susținut printr-un efort aproape supraomnesc, în slujba comunității. Tocmai de aceea, mi s-a părut nedrept ca o asemenea ființă, în loc să se bucure de roadele pomului vieții pe care l-a grădărit, să aibă parte, aproape în toți anii din urmă ai vieții sale, de suferință, singurătate și uitare... Această stare de spirit m-a determinat, la finele anului în care Maria ne-a părăsit (2015), să inițiez un program de revitalizare a memoriei și de valorificare a moștenirii sale culturale, în condițiile în care Maria nu avea urmași în ordine biologică, dar avea – credeam eu atunci – o mulțime de „moștenitori” spirituali devotați, recunoscători. Mi s-a asociat, în această inițiativă, conducerea Asociației Culturale „Izvor de Vâlcea” (președinte: Alexandru Dumitrescu; vicepreședinte: Gheorghe Rotaru). Împreună, am organizat prima (și unică!) ediție a unui „memorial” dedicat

Mariei Constantinescu, manifestare găzduită de Filiala Vâlcea a Uniunii Artiștilor Plastici (președinte: Gheorghe Dican) și desfășurată în ziua de 10 decembrie 2015. În acest context, am prezentat și dezbătut proiectul Memorialului „Maria Constantinescu”. S-a constituit și un comitet ad-hoc pentru implementarea lui în viața culturală a Râmnicului, a Vâlcii.

În programul-cadru al „Memorialului”, formulam, mai întâi necesara evaluare: *Maria Constantinescu a părăsit recent această lume dar ne-a lăsat o moștenire spirituală de certă valoare: o bogată colecție de dansuri populare (cele două volume de Folclor coregrafic din Vâlcea); o consistentă experiență în conservarea și promovarea creației populare, fiind cunoscut faptul că, în activitatea sa, Maria Constantinescu a îmbrățișat deopotrivă folclorul (și nu numai cel coregrafic) și arta populară, fiind un performer polivalent al culturii tradiționale, începând cu anii '60 și până spre anul 2000. Dar, peste toate, ne-a lăsat modelul unui animator cultural la parametrii exemplarității. Sub acest aspect, Maria Constantinescu rămâne un unicat. Truda și patima ei pentru frumosul popular, în multiplele înfățișări ale tradiției, și-au pus amprenta pe dezvoltarea valorică a mișcării coregrafice vâlcene în cea de a doua jumătate a secolului XX, cu performanțe remarcabile pe plan național și internațional.* Apoi, pe acest fundament, argumentam utilitatea și oportunitatea acestui program, *pentru cultivarea memoriei Mariei Constantinescu, pentru valorificarea moștenirii sale culturale și, mai ales, pentru promovarea modelului cultural reprezentat de experiența sa*, program pe care-l consideram perfect realizabil de către numeroșii săi prieteni, colaboratorii și partenerii de scenă, cu predilecție de către (la fel de numeroși!) animatorii și artiștii care-și datorează formarea, afirmarea și consacrarea generoasei îndrumări și susțineri a Mariei.

Concepția profesională și formula programatică a Memorialului erau simple, ușor realizabile, fără eforturi organizatorice și costuri financiare deosebite: anual, urma să se desfășoare o manifestare comemorativă, găzduită, prin rotație, de localitățile care au beneficiat de priceperea, pasiunea și măiestria coregrafei, începând cu RÂMNICU-VÂLCEA și continuând cu: AMĂRĂȘTI, BĂRBĂTEȘTI, COSTEȘTI, FRÂNCEȘTI, GLĂVILE, GUȘOENI, HOREZU, MALAIA, MIHĂIEȘTI, MUEREASCA, ORLEȘTI, PIETRARI, RUNCU, SCUNDU, SINEȘTI, STOENEȘTI, TOMȘANI, VAIDEENI, VOINEASA, ZĂTRENI. (Le-am transcris, acum, cu majuscule, poate vor „sări în ochii” domnilor primari, ai animatorilor și managerilor culturali din aceste comunități.)

(Continuare în pag. 15)

PRIN LUMEA VĂZUTELOR ȘI A NEVĂZUTELOR

Cu Florin Epure - prin „Râmnicul medieval”

Felix SIMA

O carte care nu ar trebui să lipsească din casa niciunui vâlcean este „Râmnicul medieval” de Florin Epure, doctor în istorie, director al Direcției pentru cultură Vâlcea, autor al mai multor lucrări științifice, cu rezonanță în lumea intelectuală.

„Râmnicul medieval”, lucrare apărută sub egida Forumului Cultural al Râmnicului – ca număr 3 al proiectului „Râmnicul tradiției – Râmnicul modern și contemporan – Râmnicul în viitor”, cu sprijinul Consiliului Local al Primăriei Râmnicu Vâlcea, la PC Print Râmnicu Vâlcea, 2025, 280 pagin, începe cu un Cuvânt înainte care este, de fapt, capitolul premergător istoric marilor migrații de la începutul Evului mediu românesc, la care a fost supus și „ținutul de la poalele Dealului Capela, străbătut de bătrânul Olt, locuit de urmașii Romei, expresia sintezei daco-romane... înecate de valurile de barbari”... „Dacă la sud de Dunăre populația protoromână a fos slavizată, la nord de fluviu a fost invers: slavii au fost asimilați de populația daco-romană”. Vestigii care atestă filonul continuității daco-romane în veacurile VI – VIII au fost descoperite la Stolniceni, Râureni și Zona 1 Mai – Înătești (pag. 21). Ca să ajungă oraș, „Râmnicul trebuie să fi avut un trecut mai mult decât secular” – afirma istoricul și arhivistul Aurelian Sacerdoțeanu. Începând cu secolul al XVI-lea, numele orașului Râmnic apare însoțit de apelativul Vâlcea”.

Părerea cercetătorilor este unanimă în privința existenței, în secolele XII-XIII, a unei obști teritoriale în zona actualului oraș Râmnicu Vâlcea și anume în perimetrul cuprins între dealul Cetățuia, înspre nord, râul Olt spre est, dealurile Capela și Troianu spre vest, iar spre sud aceasta se întindea până la castrul roman de la Stolniceni”.

Dinu C. Giurescu, în „Țările Rmâne în secolele XIV – XV”, București, Editura Științifică, 1973, pag. 362, apreciază că pe locul actualei episcopii a Râmnicului s-a aflat o mănăstire, azi dispărută, fiind înființată de Basarab I: „pe locul viitoarei episcopii de la Râmnicu Vâlcea a existat, în secolul al XIV-lea, o mănăstire al cărei pomelnic cuprinde la ctitori pe Basarab I, Nicolae Alexandru, Vladislav, Radu, Dan, Mircea.”

Mulți istorici și lingviști i-au considerat pe români un *miracol* sau o *enigmă* prin faptul că

au continuat să existe ca romanici într-o *mare slavă* și în calea invaziilor migratorilor.

„Marele savant Nicolae Iorga apreciază că Negru Vodă și-a făcut intrarea în istorie după întemeierea Țării Românești și că legenda sa trebuie legată de marea popularitate a strălucitului voievod protector al culturii care a fost Neagoe Basarab. Nici Iorga nu îl recunoaște pe *Negru Vodă* ca voievod întemeietor al Țării Românești, ci îl consideră a fi unul și același cu Neagoe Basarab (1512 - 1521), confuzia datorându-se „asemănării de

nume”, fiindcă „avansul luat de procesul de catolicizare în Transilvania, la sfârșitul secolului al XIII-lea, susține Gh. I. Brătianu, cu o temeinică argumentație, a putut determina pe vreun voievod român „să plece să-și facă o viață nouă și să întemeieze un stat” dincolo de Carpați, într-o regiune cu locuitori de același neam” (pag. 37).

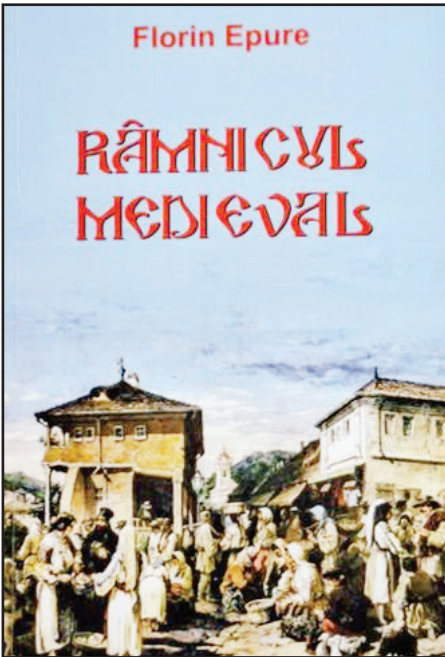
În capitolul „Râmnicul, de la Negru Vodă la Basarab I” se specifică: „Lipsa documentelor care să ateste locul de desfășurare a bătăliei din 1330 precum și carența unei descoperiri arheologice substantivale, ne îndreptățesc să acceptăm cea mai veridică ipoteză, aceea care se referă la zona montană din nordul județului Vâlcea, mai precis localitatea Perișani (satul Pripoarele). În această perioadă se întemeiază Mitropolia Severinului care ar fi avut reședința la Râmnic sau poate chiar în satul Olteni, comuna Bujoreni (1370).

Actul de danie pe care Măria Sa Mircea Vodă, fiul domnitorului Radu I și al Doamnei Calinichia, plasează Râmnicul ca al treilea oraș, în ordine cronologică, după Câmpulung Muscel și Curtea de Argeș.

Matei Basarab îl numește „Bătrânul Mircea Voievod cel Mare” în 4 septembrie 1389 când emite un hrisov prin care întărea Mănăstirii Cozia un loc ce ținea de satul Jiblea, începând „de la vama oilor și de la vama porcilor și de dijma de grâu și de vinărici și de gloabe și de cărături și de podvoade, adecă de slujbele și dăjdiie ce le au”.

Cartea a fost scrisa cu mare atenție, captând toate antenele emițătoare din zona istoriei, din țară și din străinătate, pentru zona Râmnicului medieval, ca un bun manual de istorie locală ce trebuie predată de la catedră elevilor eminenți și multe altele urmează a fi spuse de specialiștii în istorie avizați.

Iulie, 2026

POVESTE ADEVĂRATĂ

Ion SINDILĂ

Nu știu cum să încep această poveste adevărată, pentru că nu-mi mai amintesc precis data (anul, ziua) când mi-a fost povestită de tatăl meu, participant la cea mai mare conflagrație mondială începută în anul 1939. Vă asigur însă că ceea ce am să vă povestesc reflectă purul adevăr povestit de către tatăl meu, Sindilă Gheorghe.

Tatăl meu s-a născut în anul 1918, pe 1 februarie, în Corabia, județul Olt. A fost încorporat în anul 1941, la Regimentul 2 Călărași. Pentru acest lucru, din banii familiei cumpără un cal frumos și foarte docil și se prezintă la unitate, la Caracal. La una din pauze permise de unitate, se hotărăște să se căsătorească. Încep pregătirile și se fixează data nunții, în ziua de Rusalii a anului 1941. În toiul petrecerii, primește ordin să se prezinte imediat la unitate. Acest ordin a fost primit și de alți tineri prezenți și ei la nuntă, printre care și *fratele de mână* al lui.

Ginere fiind (era în duminica nunții), hotărăște să plece la unitate luni după prânz, hotărâre care îi va schimba soarta vieții.

După prânzul de luni, cu floarea de ginere în piept și cu o cruciuliță în mână, își ia rămas bun de la ai lui, încalecă și pleacă spre unitate. Nu mai găsește regimentul care plecase spre locul ordonat și hotărăște să o ia pe drumul cel mai scurt, prinzându-i la Roșiori. Se prezintă la comandant, îi exple dă ascultare și este pedepsit sub zicala că „în armată ordinul se execută întocmai și la timp”. Rămâne fără calul cumpărat din banii familiei, i se dă un alt cal, mai tânăr și neînvățat la călărie și este introdus într-un pluton de cercetași.

Timp de o săptămână, execută la manej exerciții de călărie. Într-un timp relativ scurt, calul devine mai docil, dând semne de atașament față de stăpânul său.

Între timp, regimentul său primește ordin de misiune, plecând pe frontul de răsărit. Plutonul tatălui meu, Gheorghe M. Sindilă, împreună cu alți camarazi, primesc ordin să

înainteze spre o pădure aflată pe un versant din fața lor, unde se credea că sunt cantonați inamicii. În zorii zilei, se deplasează întreg plutonul spre pădure dar, pentru accedea în ea, trebuia să traverseze un curs de apă pe o lățime de 15 metri și cu adâncime „la burta cailor”. În liniște, traversează acest pârâu și când urcau malul începe un tir susținut de artilerie asupra lor. Fac cale întoarsă. Misiunea fusese îndeplinită, dar pe malul de întoarcere nu mai ajunge niciunul.

După o perioadă de timp, tatăl meu se trezește din agonie, într-o baltă de sânge, sub un soare torid și, mai ales, cu o durere ascuțită în piept. Constată imediat că în piept avea o rană destul de mare, își scoate încet tunică și o îngheșue deasupra răni pentru a opri sângerarea. Puțin mai încolo, zăcea în neființă și cel mai adevărat camarad al său, calul. Cu un efort deosebit, se deplasează la el și, cu lacrimi în ochi, îl vede așa cum îl lăsase moartea: cu ochii larg deschiși și plini de lacrimi în care înotau zeci de musculițe, cu limba prinsă între dinți, arătându-și suferința prin care trecuse spre neființă. Așa cum am spus, cu lacrimi în ochi, tatăl meu, cu măneca de la cămașă îi șterge lacrimile de la ochi, îi face semnul crucii pe cap, îl sărută pe frunte, își ia porthartul de la șa și, târâș, fixează un boschet de la marginea drumului pe unde venise, unde se zărea un pic de umbră, pentru a se odihni. Se gândea că poate trece cineva pe drum, pentru a-l ajuta. Acum, apar din nou perioadele de leșin și pericolele de trezire la realitate și, într-un târziu, aude zgomot de motor. „Fie ce-o fi, mă voi tâta la drum”, și-a zis în sinea lui.

Se târâște prin șanț și ajunge la drum, sperând să fie văzut. Tocmai atunci, pe drumul acela se deplasa spre obiectiv un regiment de motorizate românesc. Coloana se oprește și se aude un ordin. „Este de-al nostru, ridicăți-l pe tanchetă!” Cel care se apropie, spre mirarea lui, i se adresează cu: „Tu ești, mă, Gheorghe?”. Acesta era tocmai „fratele de mână” de la nuntă.

A fost transportat de urgență la primul punct sanitar, unde o echipă de medici stabilește un diagnostic. Un brand îi pătrunsese în piept, ruptându-i trei coaste, atinsese pericardul și deplasase cu patru centimetri inima spre coaste, lezându-i și unul dintre plămâni.

Este imediat operat și curățat, fiindu-i extirpate cele trei coaste și hotărându-se trimiterea sa, de urgență, la un spital din București.

Îmbarcat într-un tren-spital, ajunge la Gara de Nord, fiind primul transport de răniți venit de pe front. Sunt întâmpinați personal de Majestatea Sa Regele Mihai. Urmează o lungă perioadă, de un an, de spitalizare. Pe data de 22 septembrie 1942, prin Decretul nr. 2831, semnat personal de Majestatea Sa Regele Mihai, tatăl meu primește medalia „Virtutea Militară de Război” clasa a II-a. După un an i se eliberează un certificat medical cu clasificarea de invalid 100 la sută, fără depunere de efort. În felul acesta, el nu mai putea să-și practice meseria de tâmplar și este pensionat.

Primește pensie până în anul 1948 – 49, nu mai știu precis, când autoritățile comuniste de atunci îl înștiințează că i-a fost sistată pensia, deoarece a fost obținută luptând pe frontul de Răsărit... A fost foarte supărat. Mi-aduc aminte că se tot întreba ce vină a avut el și camarazii lui, unii care nici nu s-au mai întors acasă. Ce vină a avut căluțul lui, care a rămas la locul datoriei, sau „fratele lui de mână” care nu s-a mai întors nici el acasă... De atunci, tatăl meu a fost obligat să ignore interdicția medicală și a trecut la practicarea meseriei. De acum, începe o altă poveste adevărată, dar la fel de dramatică.

Din data de 1 martie 1998, tatăl meu a plecat la stele... De la el mi-a rămas întipărită imaginea plină de bucurie, când privea la televizor concursurile hipice și de fiecare dată spunea: „Așa săream și eu la manej cu căluțul meu”. Dar nu numai atât; mi-au rămas un certificat medical prin care nu avea voie să facă efort fizic – motiv pentru care i-a și cedat inima, medalia „Virtutea militară de Război” clasa a II-a, pe care nu a avut nimeni curajul să i-o ia și un bănuț de tablă, găurit, imprimat cu un număr, pe care l-a avut agățat la gât, pe front, pentru identificare.

Aceasta este numai o parte a poveștii adevărate, al cărei erou a fost tatăl meu, Sindilă M. Gheorghe, din Regimentul 2 Călărași. Dar nu numai a lui ci și a camarazilor lui, rămași ca niște sfinți înfipti în pământul țării lor pe unde i-au purtat ordinele militare. Regimul comunist nu a făcut nimic pentru militarii frontului de Răsărit. Au nesocotit și zicala că „ordinul se execută întocmai și la timp”.

Generațiile care i-au urmat au avut și au, în vecii vecilor, obligația morală de a-i omagia pe acești eroi, unii cu nume, alții fără nume.

Dumnezeu să-i odihnească acolo unde sunt și să-i ierte de toate păcatele lor!

DIN REVISTE LUATE... ȘI-N REVISTĂ DATE...

Mihai MUSTĂȚEA

„E vremea, Doamne. Vara a fost mare./Pe ornice solare-așterne-ți umbra/și lasă vântoasele pe câmpii hoinare.//Dă ultimelor fructe saț deplin,/mai dă-le de la sud vreo două zile/și, negreșit să se-mplinească, zi-le,/și toarnă ultima dulceată-n vin.// Cel fără casă nu-și va mai clădi./ Cel care-i singur, mult o să mai fie,/va sta de veghe, lungi scrisori va scrie/și zbuciumat pe-alei va rătăci,/când frunzele-s purtate în pustie.” (Rainer Maria Rilke- „Zi de toamnă”- traducere de Mihai Nemeș)

Alături și o altă versiune: „Bătut-a ceasul, Doamne. Vara a fost mare. /Pe ogoare vântul dezleagă-l să se-alungă. /Așterne-ți umbra peste cadranele solare. //Poruncă pentru pârgă dă poemelor târzii,/ Mai dăruie-le două zile calde,/Grăbește împlinirea, să se scalde/O ultimă dulceată în vinul greu din vii.//Cine-acum casă n-are, n-o să-și mai clădească./Cine-acum este singur, singur va rămâne. / Va sta de veghe, lungi scrisori va scrie. /Pe când alei nelișițite-or să-l rătăcească/Sub frunze-n vânt...și-n nopțile bătrâne/Pământul greu va cădea stingher de lângă stele.” (Am încercat cu Al să obțin o versiune, care să respecte ritmul rilkean, plecând de la variantele: Ștefan Aug.Doinaș, A.E.Baconsky și Mihai Nemeș. Acesta este rezultatul)

Este luna octombrie, tiptil toamna se furișează și prima brumă stropește arbori, iarbă, acoperișurile caselor și pulberea drumurilor. Denumirea populară a lunii este Brumărel sau Brumariu mic. Această lună deschide o adevărată fereastră către lumea tradițiilor românești, în care fiecare sărbătoare, fiecare gest și fiecare credință își aveau rostul lor. Nu toată lumea crede în superstiții, dar istoria ne-a demonstrat că există un adevăr în toate obiceiurile străvechi. Este luna celor doi sfinți Dimitrie sau Dumitru. Printre cele mai spectaculoase obiceiuri este Focul lui Sâmedru, în ajun de celebrarea Sfântului Dimitrie; o mare sărbătoare a anului: Hai la Focul lui Sâmedru. În credința populară, anul este împărțit în vară și iarnă. Dacă Sfântul Gheorghe încuie iarna și înfrunzește întreaga natură, este un cap de primăvară (Sân-George) ;Sfântul Dumitru (Sâmedru) desfrunzește codrul și usucă plantele, este cap de iarna. Ziua Sfântului Dimitrie era o zi a sorocelor, se terminau învoielile încheiate între stăpânii oilor și ciobani la Sân-George, de unde și zicerea că „la Sân-George se încaieră câinii iar la Sâmedru se sfădesc stăpânii.” Celălalt Sfânt Dimitrie Basarabov este ocrotitorul Bucureștilor, din 1792. Cu degete de brumă răfoiesc revistele.

Prima oprire la revista Curtea de la Argeș . Editorialul academicianului Gheorghe Păun pledează, pentru lumea de azi,- „ Nevoia de matematică”. Nu e un titlu desuet, poate, pentru cititorul cucerit de IA, da! Este o veritabilă competiție între matematica „pură ” și cea „aplicată “. Intervenția este provocată de convingerea că IA promite „ouă de aur “. Demonstrația are un final nelișițitor: „Cu cât vom învăța mai puțină matematică, lăsându-ne în seama IA,... cu atât mintea ni se va lenevi, iar o minte leneșă se va lăsa și mai confortabil pradă IA...” Domnul Eminescu scris-a la Toate-s vechi și nouă toate, în Timpul, 8 noiembrie 1878, premonitor: „ Dar raționalismele materialiste, brutale fiind, lesne de priceput și apelând oarecum la bestia din om, găsesc în suta nouăsprezecea o mulțime de aprigi apărători, încât viața noastră modernă pare a se apropia de povârnișul fatal pe care istoricii latini îl presupun, fără cuvânt, a fi existat înaintea constituirii statelor, adică acea stare de vecinică vrajbă însemnată cu vorbele „bellum omnium contra omnes, războiul tuturor contra tuturor.” Poetul traduce expresia pentru cititorii de-atunci. Câți din cititorii de azi o pricep? Asta pe de-o parte, dar starea semnalată de Poetul-profet o întâlnim în România și în Europa râvnită și în agonie. Privim în trecut, pentru că ne îngrijorează viitoriul. Horia Bădescu ajunge la al cincilea episod și ne plimbă prin „Bălciul deșertăciunilor ” al Omului de tinichea. Vocea de Casandă bolborosește profeția în pustiu: „Nu este un joc cu focul. Este chiar focul. Și ei pun gaz peste foc!” Dumnezeu să ocrotească omenirea, fiindcă Armaghedonul e dinaintea porții! Academicianul Ioan-Aurel Pop pledează: „Actualitatea Imnului de Stat”. Un imn de stat exprimă esența unor idealuri și realizări din trecutul unei țări sau al unui popor. Aruncăm aceste aspirații în lada de gunoi a istoriei?, fiindcă „Ideile au consecințe”, gândește Alexandru

Mărchidan. Alți semnatari în revistă: Crina Zărnescu, Sara Mina, Mariana Nicolae, Ioan Șt.Lazăr, Ioan Roxin, Theodor Codreanu, Nicolae Georgescu, Eugenia Tofan, Dumitru Gabura, Diana Ețco, Marin Iancu, Rodica Lăzărescu, Dumitru Sârghie, Andrei Constantin, Maria Mona Vâlceanu, ÎPS Calinic Argeșeanul, Dan D.Farcaș, Mihai Mustățea, Dan Anghelescu, Sabin Gîlceavă, Nicolae Melinescu, Paula Romanescu, și la Ars longa...suntem cucerți de „Farmecul fotografiilor sepie”.

Un salt la Iași pentru Convorbiri literare. La Atitudini, Cassian Maria Spiridon debutează cu studiul dedicat lui „George Coșbuc și magistrata stăpânire a limbii.” Între primii poeți ai modernității de dincolo de Carpați, îl aflăm pe George Coșbuc, născut pe 20 septembrie 1866, în satul Hordou, din ținutul grăniceresc al Bistriței și Năsăudului. La Memoria colectivă, Ioan-Aurel Pop are țelul să-i divulge pe: „Cine-au îndrăgît străinii...” din Doina lui Eminescu. Adrian Cioroianu, cu semne de întrebare, ne predă un „Îndreptar amical de citire a hărților. Și, totuși, cum rămâne cu Rusia?” Nu cunoaștem nici noi răspunsul! Renașterea europeană a secolelor XVI-XVII numără în rândul ei și pe un poet german din Transilvania. Mircea Popa îi dedică studiul „Umanistul german din Transilvania Johannes Sommer.” Un ecou la studiul lui Cassian Maria Spiridon este articolul lui Constantin Cubleșan - „George Coșbuc. 160 de ani de la naștere. O oază în deșert. “Liviu Rebreanu, în portretul pe care i-l consacră în anul în care poetul s-a stins din viață, spunea: „A răsărit deodată, fără să-l știe nimeni, fără să facă ucenicia cafenelelor bucureștene. Și a biruit...A adus lumină, sănătate, voieșie. Scrisul lui Coșbuc trăiește și va trăi cât va trăi neamul românesc.” (Ziarul Lumina,14 mai 1918). Ion Holban în „Eseu. Poezie. Proză “realizează câteva portrete reprezentative pentru titlu. Să ne și amuzăm cu versuri din Spiridon Popescu. De pildă: „Dialog urmuzian (I)

-De-unde vii, domnule Cuc?/-Nu vin, Pupăzo, mă duc. /-Un’te duci, domnule Cuc?/- Pupăzo, vin, nu mă duc. /-Cucule, băuși ceva?/-Da,mâncai o bacă-la-va. /-Și, fu bună, îți plăcu?/-Numai vinul, apa nu.” „150 de poeme “, noua carte a lui Varujan Vosganian, este un manifest în apărarea Poeziei și a rolului ei fundamental, dincolo de epocile istorice și regimurile politice. Este părerea lui Daniel Cristea-Enache în „Imperisabil “(I). Din comentariul lui Adrian Dinu Rachieru: „Vasile Dan și cunoașterea crepusculară “ ne frapează motto-ul ales din poetul analizat: „Poezia nu a folosit niciodată la nimic. Ea e și nu e.” La paginile dedicate religiei predică, în „Stilul literar augustinian,” Cristina Rusu. Gellu Dorian continuă serialul: „Eminescu așa cum l-am visat. “ Alt ecou provocat de Cassian Maria Spiridon este medalionul lui Marin Iancu: „George Coșbuc și perenitatea operei.” Și dacă vreți să știți despre voi câte ceva, citiți articolul lui Ioan Alexandru Tofan: „Cum aflăm cine suntem?”

De la Iași la Craiova, pentru revista Ramuri, ilustrată în acest număr cu lucrări de Wanda Mihuleac, citim un grupaj amplu de cronici dedicate unei cărți fundamentale apărute anul acesta, despre care a scris, în mai multe rânduri, și România literară: „Cele patru sinucideri ale Virginiei Woolf. O psihodramă”, de Mircea Mihăieș. Reuniunea de cronici este inaugurată cu editorialul semnat de Gabriela Gheorghioșor.

Interviul cu autorul este realizat de Robert Șerban, care întreabă: „După aproape cinci decenii petrecute printre scriitori, studiind și predând studenților viața și opera unora dintre ei-Faulkner, Joyce, Woolf ș.a.-, ce ați aflat despre natura umană, lucru pe care nu l-ați fi putut afla din nicio altă experiență?” Mircea Mihăieș răspunde: „Am aflat că natura umană există! Și că << ființele de hârtie >> nu sunt cu nimic mai puțin consistente și reale decât cele <<în carne și oase >>, care figurează în registrele stării civile. Asta- vorba mare-lui prozator sudist american- te învață toate cărțile bune. Și nu e puțin lucru.” Cronica literară a Gabrielei Gheorghioșor, navigator într-„O călătorie hermeneutică spre subteranele minții Virginiei Woolf. “Cartea lui Mircea Mihăieș este o încercare de a pătrunde în arcanele unei minți definite, deopotrivă, de splendoare și de tulburare, de creație și de suferință. Navigatorul sau interpretul devine un soi de Ulise captiv pe insula fabuloasei Circe”. Ne rupem din vraja

comentariului la semnalul lui Nicolae Prelipceanu: „Scriitorii față cu gelatina.” Rândurile pornesc de la o convorbire cu un prieten, regretând evoluția în jos a lumii căreia ne alăturasem, cu zeci de ani în urmă. Nu oitem pe Călin Vlasie cu studiul: „Viitorul literaturii. Spre o nouă poetică a creației în epoca post-algoritmă”, partea a doua. La Ramura traducerilor, Gabriela Păsărin în: „Tăcerea și valențele trăirii introvertite” face prezentarea ultimei cărți scrise a lui Mario Vargas Llosa: „Vă dedic tăcerea mea”. Spirit renașcentist al vremurilor moderne, Mario Vargas Llosa va face din ultima sa scriere un edificiu dedicat tăcerii, cea care se instalează la timpul- prag între lumi. Cu Două proze din Chișinău este, într-o pagină, Leo Butnaru. „Nimic nu este întâmplător” este schița lui Cătălin Davidescu, la carnet plastic.

Receptarea critică elogioasă a cărții lui Mircea Mihăieș o întâlnim și în revista Luceafărul de dimineață. Horia Gârbea este autorul cronicii literare, cu titlul „Profesiunea doamnei Woolf”. Este și titlul sub care a fost tradus sau adaptat publicistic eseul/discursul celebru, cunoscut în engleză drept „Professions for Women”, rostit de Virginia Woolf în 1931. Alegerea acestui titlu este o trimitere culturală ironică și directă exact la piesa celebră a lui George Bernard Shaw- „Profesiunea doamnei Warren”. Prin acest joc de cuvinte, titlul articolului stabilește o paralelă între cele două opere.

Cităm un pasaj: „Mircea Mihăieș expune toate aceste lucruri în mod neutru și comprehensiv. El face pe oricine îi citește cartea să înțeleagă, în substratul ei ce putea să însemne cultura și chiar simpla viață intelectuală în Anglia la sfârșitul secolului al XIX-lea și în primele decenii ale următorului”.

În revista Orizont, nr.8, Alexandru Budac, la cronica literară, scrie rânduri severe asupra romanului „Varegul” de Flavia Teoc. Grațiela Benga, în cadrul rubricii Estuar, comentează romanul lui Lucian Dan Teodorovici, intitulat „Pe unde înoată urechinii”. Pentru autorul cronicii este un roman realist care investighează straturile unor răni vechi, rămase deschise. Sub titlul „Celălalt M.C.”, Alexandru Oravițan scrie cu finețe despre volumul lui Mircea Cărtărescu „Texistența”, iar Alexandru Colțan analizează cu empatie volumul lui Varujan Vosganian „150 de poeme”, o scriere care, trecând pe sub galeriile de ecou psaltic, ramifică o întreagă deltă de semnificații. La final, rubrica Tur de orizont și Cronica mărunță sunt semnate de Anemone Popescu.

Un vânt de toamnă la Viața Românească din septembrie. „Un lift pentru nimic” este editorialul lui Nicolae Prelipceanu. Rememorează un scheci de altă dată: „Avântul liftulețului”, o povestioară comică despre cooperativa ce are același nume, care trebuia să repare lifturile defecte și care, firește, tocmai asta nu reușea. Ce are liftul nereparat cu impostura? Păi tocmai că poate avea, dacă știi cum să vorba aia- pui problema. Impostura băntuia în lumea de atunci și băntuie și în lumea de după ‘89. Impostură în viața politică, în economie, în cultură și în lumea scriitoricească. În comunism făceau reclamații, acum reclamă la facebook-ul bun la toate. Solidaritatea imposturii trimite la o zicere din cronicari: „calul răios găsește copaciul scorțos” (pentru cei trecuți prin școală). Lumea teatrului este vizibilă prin Alexa Visarion cu: „Impertinența-suportul demagogiei spectaculare, iar Ion Bogdan Lefter, neobosit, publică episodul XVIII din studiul critic: „Ce fel de critic a fost Nicolae Manolescu.” Cronici literare, semnate de Marcel V. Ciobanu, Daniel Cristea-Enache, Gheorghe Grigurcu, Ion Pop și cronica cărții de artă a lui Christian Crăciu; cronica traducerilor de Rodica Grigore delectează pe cititorii revistei care mai sunt interesați de literatură.

Numărul din România literară ales de sorți are în pagina de gardă portretul lui Ștefan Bănuțescu și al Gabrielei Adameșteanu, se pare, nominalizată printre candidații la Premiul Nobel, alături de candidatul de serviciu - Mircea Cărtărescu. O fi așa sau nu? Vom ști curând.

La puzzle, Gabriel Chifu comentează cartea de proză și nu numai: „Vremuri fără răbdare”, de Gabriela Adameșteanu. G. Chifu descifrează capacitatea de a vizualiza verbal, autoarea plimbă o cameră de luat vederi și fixează personaje și întâmplări pentru a le vedea aieva; discerne înzestrarea cu darul graiurilor și scurtătura textului, o trăsătură specifică scrisului Gabrielei Adameșteanu.

(Continuare în pag. 15)

Itinerar cultural

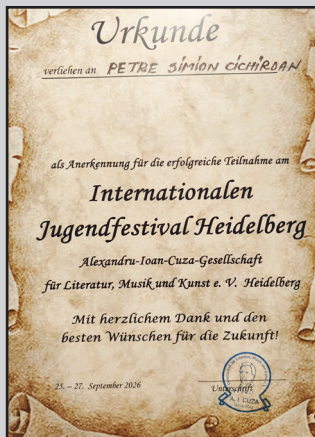
ASOCIAȚIA SENIORILOR

Simona Maria KIS, Senti VOICU

29 Septembrie 2026

MODUL DEDICAT AMINTIRILOR

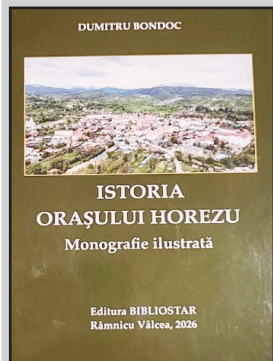
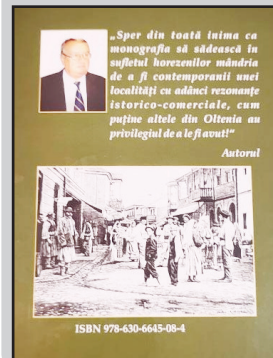
Astăzi 29.09.2026 a avut loc ședința săptămânală a Asociației Seniorilor din Educație Știință și Cultură Vâlcea. Președintele asociației, prof. dr. Gheorghe Dumitrașcu a prezentat unele măsuri organizatorice. Profesorul Ioan Rancea a propus înființarea unui modul dedicat amintirilor. Mioara Ohii și Petre Cichirdan au prezentat momente din prezența lor la Festivalul cultural de la Heidelberg. La dezbaterile desfășurate și-au mai adus contribuția profesorii: Mihai Călugărițoiu, Marinela Capșa și Lorin Popescu.

13 Octombrie 2026

„ISTORIA ORAȘULUI HOREZU” PREZENTATĂ LA ASOCIAȚIA SENIORILOR

Astăzi 13.10.2026 a avut loc ședința săptămânală a Asociației Seniorilor din Educație Știință și Cultură Vâlcea! Președintele Asociației prof. dr. Gheorghe Dumitrașcu a anunțat programul întâlnirii de marți 20.10.2026, care va avea loc la Arhivele Statului Serviciul Județean Vâlcea. Inginerul Dumitru Bondoc a prezentat volumul „Istoria

TREI POEȚI SUB ACEEAȘI CUPOLĂ A METAFOREI: NICHITA STĂNESCU, VIRGIL MAZILESCU ȘI ION MUREȘAN

Al. Florin ȚENE

Poezia românească postbelică poate fi privită ca o construcție amplă, ridicată peste rupturi istorice, ideologice și estetice. În această arhitectură, metafora nu reprezintă doar un ornament al limbajului, ci unul dintre stâlpii de rezistență ai imaginarului poetic. Ea schimbă raportul dintre cuvânt și realitate, dintre experiență și expresie, dintre ceea ce se vede și ceea ce poate fi intuit. În această perspectivă, Nichita Stănescu, Virgil Mazilescu și Ion Mureșan pot fi considerați trei poeți care, prin formule radical diferite, susțin aceeași mare cupolă a metaforei deasupra poeziei românești. Nu este vorba despre o filiație simplă și nici despre o uniformizare a celor trei universuri lirice. Dimpotrivă, importanța lor rezultă tocmai din diferențele dintre modurile în care fiecare înțelege și reconstruiește realitatea prin cuvânt.

Nichita Stănescu transformă metafora într-un instrument al cunoașterii; Mazilescu o fracturează, o ascunde în elipse și tăceri; Ion Mureșan o readuce în cotidian, în corporalitate, în absurd, în memorie și în materia aparent banală a existenței. Astfel, între cei trei se poate configura un arc estetic care unește metafizica limbajului, poezia eschivei și metafora existențială. În istoria poeziei românești din a doua jumătate a secolului al XX-lea, Nichita Stănescu ocupă un loc fundamental prin transformarea radicală a relației dintre poet și cuvânt. Debutul său cu Sensul iubirii (1960) este urmat de volume care marchează succesiv modificarea paradigmei lirice: O viziune a sentimentelor, Dreptul la timp, 11 elegii, Oul și sfera, Laus Ptolemei, Necuvintele, În dulcele stil clasic, Epica magna, Opere imperfecte și Noduri și semne. Nichita nu mai privește cuvântul ca pe un simplu instrument descriptiv. Cuvântul devine materie poetică, realitate autonomă, obiect al meditației și, uneori, chiar personaj al poemului. În acest sens, metafora stănesciană nu se mulțumește să spună că un lucru seamănă cu altul. Ea produce o nouă realitate poetică. Poetul nu mai descrie lumea, ci încearcă să o refacă prin limbaj. Aici se află una dintre marile rupturi produse de Nichita Stănescu. Poezia nu mai este numai reprezentarea realului, ci devine o formă de existență paralelă. Critica a remarcat tocmai această capacitate de abstractizare și de transformare a limbajului, Eugen Simion asociind creația lui Nichita cu conceptul de „poezia poeziei”.

În 11 elegii, metafora dobândește dimensiune ontologică. Poetul nu mai întreabă doar „ce este lumea?”, ci, mai profund, cum poate fi cunoscută lumea prin poezie? De aici rezultă caracterul aproape filosofic al liricii stănesciene. Nichita transformă metafora într-o epistemologie poetică. El nu spune doar ceea ce vede. El încearcă să vadă ceea ce cuvintele încă nu au numit. De aceea, noțiunea de „necuvinte” devine esențială pentru înțelegerea acestei poetici. Poetul presimte că între realitate și limbaj există un teritoriu care nu poate fi ocupat în întregime de vocabularul obișnuit. Poezia apare tocmai în această zonă de tensiune. Într-un anumit sens, Nichita Stănescu ridică prima mare arcadă a cupolei metaforice: metafora ca posibilitate de a depăși limitele limbajului. Dacă Nichita construiește o poezie a expansiunii metaforice, Virgil Mazilescu construiește o poezie a retragerii.

La Mazilescu, metafora nu vine întotdeauna spre cititor. Uneori, ea se îndepărtează, se rupe, se ascunde într-o sintaxă discontinuă. Sensul nu este oferit integral, ci trebuie recuperat. Debutul cu Versuri (1968), urmat de Fragmente din regiunea de odinioară (1970), Va fi liniște, va fi seară (1979) și Guillaume poetul și administratorul (1983), conturează una dintre cele mai singulare opere poetice ale generației sale. Eugen Negrici a definit sugestiv această poetică prin formula „stilistică a eschivei”, formulă care surprinde mecanismul prin care poemul refuză să ofere imediat cheia propriei sale construcții. Mazilescu nu construiește metafora ca pe o statuie monumentală. El o fragmentează. Poemul său seamănă uneori cu o încăpăre în care obiectele au fost mutate în timpul nopții: cititorul recunoaște elementele, dar nu mai găsește ordinea lor obișnuită. Această dezordine aparentă este însă profund controlată. Elipsa, fragmentul, discontinuitatea, sintaxa torsionată, tăcerea dintre cuvinte devin instrumente ale unei noi sensibilități poetice. Critica a subliniat faptul că poezia lui Mazilescu poate fi citită atât ca poezie a limbajului, cât și ca poezie a ființei, cu o evidentă miză ontologică. Așadar, dacă la Nichita metafora caută să creeze o lume, la Mazilescu ea pare să spună: lumea nu mai poate fi spusă întreagă. De aici provine melancolia profundă a poeziei mazilesciene. În Va fi liniște, va fi seară, liniștea nu este simpla absență a zgomotului. Ea devine o categorie existențială. Seara nu este numai un moment al zilei, ci imaginea unei apropiieri a limitei, a stingerii, a dispariției. În această poezie, metafora nu mai este o explozie imaginativă, ci o retragere a realului în mister. Și tocmai aici se află contribuția lui Mazilescu la cupola metaforei: el demonstrează că metafora poate exista și prin absență, fragment și tăcere.

Dacă Nichita urcă metafora spre metafizică, iar Mazilescu o ascunde în tăcerile limbajului, Ion Mureșan o coboară în viața imediată.

Poezia lui Ion Mureșan își construiește originalitatea prin întâlnirea dintre cotidian și fantastic, dintre banal și absurd, dintre corporalitate și reflecție metafizică. Volume precum Cartea de iarnă (1981), Poemul care nu poate fi înțeles (1993), cartea Alcool (2010) și Introducere în Poezie (2023) marchează etape importante ale acestei evoluții. Critica a observat caracterul distinct al formulei sale poetice și relația sa complexă cu tradiția echinoxistă și optzecistă. La Mureșan, metafora poate porni dintr-un obiect banal, dintr-o scenă de viață, dintr-o situație aparent comică și poate ajunge, aproape pe nesimțite, la o problemă ontologică. Această deplasare este una dintre virtuțile sale esențiale. Poetul nu separă solemn cotidianul de metafizică. El poate transforma un pahar, o masă, o stradă, o amintire, un gest banal sau o situație absurdă într-un punct de plecare pentru meditația asupra existenței. În acest sens, Ion Mureșan este un poet al metaforei cotidiene. La el, grotescul și tragicul coexistă. Râsul poate deveni imediat nelișiște, iar nelișiștea poate primi forma unei imagini aparent ludice. Critica a remarcat tocmai această dublă natură a liricii sale: ludicul de suprafață ascunde adesea o dimensiune gravă, absurdă și tragică. În Introducere în Poezie, poetul transformă chiar ideea de poezie într-un obiect al reflecției. O analiză recentă din România literară observă că reflecția sa asupra poeziei are o puternică dimensiune filosofică și că definițiile poeziei devin parte din însăși construcția universului său poetic. Prin urmare, Mureșan nu este doar un poet al metaforei, ci și un poet care se întreabă permanent ce mai poate însemna metafora într-o lume în care realitatea însăși pare absurdă. Cei trei poeți nu trebuie puși unul lângă altul pentru a demonstra o identitate de stil. Dimpotrivă, comparația lor devine fertilă tocmai prin diferență.

Nichita pornește de la cuvânt și ajunge la existență. Mazilescu pornește de la tăcerea dintre cuvinte și ajunge la fragilitatea ființei. Mureșan pornește de la realitatea imediată și ajunge la absurdul și misterul existenței. Astfel, metafora lor poate fi privită ca o construcție în trei registre. La Nichita, metafora este verticală. Ea urcă spre absolut. La Mazilescu, metafora este oblică. Ea evită sensul direct, se strecoară printre cuvinte, lasă goluri. La Mureșan, metafora este circulară. Ea pleacă din cotidian și revine în cotidian, dar îl face să pară altfel. Este important să nu reducem relația dintre cei doi la opoziția simplistă dintre „poetul metaforei” și „poetul antimetaforei”. Mazilescu însuși a polemizat cu ceea ce considera o anumită „poezie obeză” asociată lui Nichita, însă această distanțare nu anulează importanța dialogului implicit dintre cele

două poetici. Critica dedicată lui Mazilescu a remarcat tocmai această raportare tensionată la tradiția poetică imediată. În fond, Nichita și Mazilescu pun aceeași întrebare: Răspunsurile lor sunt diferite. Nichita răspunde prin expansiune: cuvântul poate deveni univers. Mazilescu răspunde prin retragere: cuvântul trebuie uneori redus, fracturat, suspendat, pentru ca sensul să poată apărea. Această tensiune a fost extrem de productivă pentru poezia română ulterioară. Ion Mureșan poate fi citit, într-o anumită măsură, ca poet care intră într-un dialog indirect cu ambele revoluții. De la Nichita moștenește conștiința că poezia nu este doar descriere, ci refacere a realității prin limbaj. De la Mazilescu poate fi observată în poezia sa atenția pentru discontinuitate, pentru ambiguitate, pentru tensiunea dintre ceea ce se spune și ceea ce rămâne nespus. Dar Mureșan nu rămâne captiv niciunuia dintre aceste modele. El introduce o nouă materie poetică: cotidianul degradat, memoria, absurdul, alcoolul, boema, corporalitatea, obiectul banal, întâmplarea aparent neînsemnată. În această privință, poezia lui devine o formă de recuperare a concretului. Dacă Nichita întreba ce este ființa prin cuvânt și Mazilescu ce mai poate spune cuvântul despre ființă, Mureșan pare să întrebe: Cum poate fi găsită poezia în lucrurile care ne înconjoară și pe care, de obicei, nu le considerăm poetice? Este o întrebare care deschide un alt etaj al cupolei. Cei trei poeți demonstrează că metafora românească nu a rămas prizoniera unei singure formule estetice. Ea a trecut: de la metafora revelatoare la metafora fragmentară și apoi la metafora cotidianului. Nichita a lărgit spațiul poeziei. Mazilescu a adâncit spațiul ei interior. Mureșan a readus poezia în materia vieții de fiecare zi. În acest fel, cei trei pot fi considerați nu numai poeți importanți, ci și trei constructori ai sensibilității poetice românești contemporane. Cupola metaforei nu este, așadar, o construcție terminată. Ea se află permanent în proces de edificare. Fiecare mare poet adaugă o piatră. Nichita a adus piatra metafizică a cuvântului. Mazilescu a adus piatra tăcerii și a rupturii. Mureșan a adus piatra cotidianului transfigurat. Iar între ele se formează arcul unei poezii care refuză să moară tocmai pentru că știe să-și schimbe limbajul. Nichita Stănescu, Virgil Mazilescu și Ion Mureșan reprezintă trei modalități distincte de a demonstra că poezia nu este doar o succesiune de cuvinte frumoase, ci o formă de cunoaștere. Nichita a făcut din metaforă o aventură a spiritului. Mazilescu a transformat-o într-o artă a eschivei, a fragmentului și a tăcerii. Mureșan a coborât-o în cotidian, unde grotescul, absurdul și tragicul se întâlnesc cu lirismul. Între acești trei poeți se poate vedea evoluția unei sensibilități: de la metafizica limbajului, prin criza limbajului, către regăsirea poeziei în realitatea imediată.

De aceea, imaginea „cupolei metaforei” este mai mult decât o metaforă critică. Ea poate deveni o imagine a însăși continuității poeziei românești. Sub această cupolă, Nichita ridică privirea spre absolut, Mazilescu ascultă tăcerea dintre cuvinte, iar Mureșan caută misterul în lucrurile de fiecare zi. Și poate că tocmai aici se află adevărata lor întâlnire: în convingerea că realitatea nu se termină acolo unde se termină cuvântul, ci începe din nou prin poezie.

(REDACTIA: Articol scris cu ajutorul AI)

5 OCTOMBRIE - ZIUA MONDIALĂ A EDUCAȚIEI (Urmare din pag. 3)

Elevii clasei a IX-a de liceu, prima generație care va urma noul curriculum nu au avut la timp manualele tipărite conform noilor programe școlare. Ministerul Educației a impus din acest an școlar standarde naționale obligatorii de evaluare a cunoștințelor elevilor, încât notele să fie acordate după aceleași criterii în toate școlile și la toate disciplinele din învățământul primar, gimnazial și la clasa a IX-a de liceu, pe baza unor criterii unitare și bareme bine definite, dar nu s-au primit la timp ghidurile practice pentru aplicarea lor și s-a renunțat.

Elevii de clasa a VIII-a nu știau clar, pe 7 septembrie cum vor intra în liceu. Ei sunt prima generație pentru care se aplică noile prevederi din Legea învățământului preuniversitar, privind admiterea și Evaluarea Națională, în condițiile în care liceele pot organiza propriul concurs de admitere pentru cel mult 50% dintre locurile disponibile, după Evaluarea Națională, iar la sfârșitul lunii august a.c. proiectul legislativ nu avea o formă finală.

Consiliul Național al Elevilor s-a opus măsurii pentru introducerea obligatorie a uniformelor școlare, a cerut parlamentarilor să respingă proiectul de lege, și pe 28 septembrie, elevii să vină îmbrăcați în negru la școală, în semn de protest. De asemenea pentru elevi nu este clar dacă au sau nu au voie cu telefonul la școală. Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023 interzice folosirea telefonului în timpul orelor de curs, dar fiecare școală poate stabili prin regulament propriu detalii în legătură cu modul în care sunt păstrate telefoanele în școală într-un loc special amenajat și restituite la sfârșitul programului. Copiii de astăzi cresc în era AI.

Sunt multe controverse privind inteligența artificială, dacă aceasta poate fi un aliat sau un dușman al copiilor. Federația Națională a Părinților- Edupart solicită reglementări clare privind utilizarea inteligenței artificiale și telefoanelor în procesul de educație, implicarea Ministerului Educației și a Parlamentului în acest demers, în condițiile în care Vaticanul și Papa Leon au lansat un avertisment dur privind riscurile apocaliptice ale inteligenței artificiale și armelor autonome.

O problemă de maximă importanță o reprezintă însușirea temeinică de către toți elevii a cunoștințelor prevăzute de programele școlare. La testele PISA 2025, România a fost reprezentată de 7725 de elevi din 322 de școli. Acestea arată că 38,5% dintre elevii români se situează sub nivelul 2 la matematică, citire și științe, iar aproape 4 din 10 nu ating pragul competențelor de bază la aceste discipline.

Aceste rezultate plasează țara noastră pe locul 55 la nivel global și pe locul 25 din 27 la nivelul Uniunii Europene. Sunt cele mai slabe rezultate din ultimii 20 de ani care demonstrează că aproape jumătate dintre elevii de 15 ani sunt analfabeți funcțional. Ministerul Educației și Cercetării recunoaște că aceste rezultate indică o problemă majoră a sistemului de învățământ din țara noastră, că elevii au fost promovați pe parcursul gimnaziului printr-o scădere a exigenței, iar aproximativ jumătate dintre ei nu au cunoștințe și competențe minime la finalul studiilor gimnaziale.

Subliniem că aceeași vulnerabilitate reliefează și rezultatele obținute de absolvenții gimnaziului la Evaluarea Națională din 2026, cu precizarea că cele două evaluări au obiective și metodologii diferite. Testele PISA au scos în evidență diferențe mari între elevii din mediul urban și cel rural, mai ales la competențele de lectură, care ajung la aproape 100 de puncte, România având unul dintre cele mai mari decalaje educaționale urban-rural din Europa Centrală și de Est.

O veste îmbucurătoare este aceea că elevii români s-au descurcat mai bine la capitolele „Curiozitate” și „Protecția mediului”. Sunt profesori care susțin în mod justificat că performanțele elevilor pot fi influențate de mai mulți factori, cum sunt finanțarea educației, diferențele de dezvoltare economică, programele școlare, mediul familial în care cresc copiii, particularitățile fiecărui sistem de educație ș.a.. Este o realitate că România investește puțin în educație în comparație cu alte state din Uniunea Europeană.

De asemenea și nivelul de educație al populației este diferit. Statul român alocă, doar 3,4% din PIB pentru educație, comparativ cu media europeană de 4,7%. O consecință este și faptul că în 2025, peste 440.000 de copii și adolescenți cu vârsta cuprinsă între șapte și 17 ani erau în afara sistemului de învățământ, România ocupând primul loc în Europa la abandonul școlar; 23% dintre tinerii cu vârsta între 18 și 24 de ani nu fac nimic, nici nu studiază nici nu muncesc.

În țara noastră numai 19% dintre adulții cu vârste cuprinse între 25 și 64 de ani au studii superioare, în timp ce media OCDE este de 43%, iar la noi numărul studenților este în continuă scădere. Recunoașterea acestor realități nu trebuie înțeleasă ca o umilire a copiilor. Ele demonstrează că modelul educațional din România este depășit, bazat pe memorarea cunoștințelor, pe o învățare mecanică, nu pe una logică. Nu putem să nu amintim că în 2016, fostul președinte al României Klaus Johannis lansa cu mare fast programul „România educată”, iar rezultatele elevilor confirmă ineficiența lui.

Aproximativ 80% dintre români consideră că România se îndreaptă într-o direcție greșită. De aceea este nevoie de o reformă profundă a societății românești, în ansamblul ei și a învățământului care pregătește viitorul țării. Sunt propuneri să urmărim modelul educativ din Finlanda, Polonia și mai nou Estonia. În opinia noastră este bine să ne inspirăm din experiența pozitivă acumulată în Europa și în lume, dar să elaborăm un model românesc, adaptat condițiilor social-economice ale țării noastre. Ar fi util ca în cadrul Guvernului României să se înființeze o comisie interministerială din care să facă parte și cei mai valoroși experți în educație, care să elaboreze un program amplu de dezvoltare și perfecționare pe termen lung a învățământului, iar partidele politice să se angajeze printr-un pact că îl vor susține, indiferent cine se va afla la guvernare.

Itinerar cultural

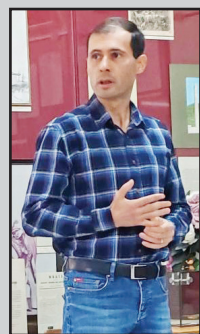
orașului Horezu” semnat de domnia sa. Domnul Marius Croitorescu a prezentat cronică săptămânală a evenimentelor și personalităților istorice care s-au născut sau decedat în luna octombrie. La final a fost sărbătorit seniorul Gavrilă Damaschin, care a împlinit o vârstă venerabilă!!!

20 Octombrie 2026

EVENIMEN CULTURAL LA ARHIVELE STATULUI VÂLCEA

Astăzi 20.10.2026 în organizarea Asociației Seniorilor din Educație Știință și Cultură Vâlcea, a Direcției Județene pentru Cultură Vâlcea, a Serviciului Județean al Arhivelor Statului și a Palatului Copiilor Rm.Vâlcea a avut loc Simpozionul intitulat „Oameni și evenimente istorice care au contribuit la procesul de modernizare a României”. Moderator a fost, doamna arhivist dr. Ionela Dinescu, director al Serv.jud. al Arhivelor Naționale. Au susținut alocuțiuni, bine documentate, prof. dr. Gheorghe Dumitrașcu, președintele Asociației Seniorilor, prof. dr. Florin Epure, directorul Direcției de Cultură Vâlcea, prof. dr. Sorin Oane, pr. dr. Constantin Mănescu, arhivist dr. Dragoș Teodorescu, prof. dr. Constantin Șiiulescu, arhivist Bogdan Aleca. Au intervenit prof. Lorin Popescu, prof. Carmen Matei și pr. Nicolae Belbu.

CONCERTUL DE DESCHIDERE A NOII STAGIUNI MUZICALE A FILARMONICII ION DUMITRESCU DIN RAMNICU VALCEA

Luni, 5 octombrie, Filarmonica „Ion Dumitrescu” din Râmnicu Vâlcea și-a deschis porțile pentru o noua stagiune de concerte, 2026-2027, oferind publicului o seară de mare rafinament artistic, dedicată integral creației compozitorului german Johannes Brahms. La pupitrul dirijoral s-a aflat maestrul italian Giovanni Pompeo, aflat pentru prima dată în această formulă în fața orchestrei filarmonicii vâlcene, iar invitatul special al serii a fost reputatul pianist Viniciu Moroianu, unul dintre cei mai apreciați interpreți români ai repertoriului romantic. Programul concertului a debutat cu monumentală lucrare Concertul nr. 2 pentru pian și orchestră în Si bemol major, op. 83, considerată una

dintre capodoperele genului concertant. Amplă ca dimensiuni și profundă prin conținutul său expresiv, partitura solicită deopotrivă virtuozitate, sensibilitate și forță interioară.

Viniciu Moroianu a oferit o interpretare de mare noblețe artistică, punând în valoare atât lirismul paginilor meditative, cât și energia pasajelor de mare intensitate dramatică. Dialogul dintre solist și orchestră s-a desfășurat firesc, într-un echilibru sonor atent construit de Giovanni Pompeo, care a urmărit cu atenție fiecare detaliu al arhitecturii muzicale brahmsiene. În momentele de maximă tensiune muzicală, orchestra a răspuns cu precizie și expresivitate, demonstrând încă o dată nivelul valoric al ansamblului

Filarmonicii „Ion Dumitrescu”. Partea a doua a serii a adus în fața publicului celebrele Dansuri ungare de Johannes Brahms, pagini muzicale inspirate de folclorul central-european și caracterizate prin ritmuri antrenante, contraste dinamice și o bogată paletă coloristică. Interpretarea lor a fost primită cu entuziasm, orchestra reușind să surprindă atât exuberanța dansurilor, cât și momentele de lirism și nostalgie care le conferă un farmec aparte. Sub conducerea inspirată a lui Giovanni Pompeo, muzicienii vâlceni au oferit o lectură plină de vitalitate și expresivitate, iar publicul a răsplătit evoluția artiștilor cu aplauze îndelungate.

Concertul inaugural a confirmat încă o dată rolul Filarmonicii „Ion Dumitrescu” ca unul dintre reperele culturale importante ale orașului și a oferit un început promițător noii stagiuni muzicale. Prin valoarea repertoriului ales și prin prestația invitaților săi, seara dedicată lui Brahms a fost nu doar un act artistic de înaltă ținută, ci și o veritabilă sărbătoare a muzicii, capabilă să emoționeze și să apropie publicul de marile capodopere ale pa-trimoniului universal.

Ov DINICĂ

« Recunoașterea la nivel european a Soluției Unice de Protecția Consumatorilor InfoCons, în cadrul Ședinței Plenare a Observatorului Oficiului Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală – EUIPO »

Aplicația Europeană InfoCons a fost oferită drept exemplu de instrument european util pentru consumatori de către domnul Andrea Di Carlo, Director Executiv Adjunct al Oficiului Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală – EUIPO, în discursul de închidere a Ședinței Plenare a Observatorului European privind Încălcarea Drepturilor de Proprietate Intelectuală.

Evenimentul s-a desfășurat în perioada 15–16 septembrie 2026, la Alicante, Spania, reunind reprezentanți ai instituțiilor europene, autorităților naționale, sectorului privat, societății civile și organizațiilor internaționale.

În intervenția sa, domnul Andrea Di Carlo a evidențiat inițiativele și acțiunile cu impact pentru consumatorii din Uniunea Europeană, oferind Soluția InfoCons drept exemplu de instrument de informare în sprijinul consumatorilor. Aprecieră exprimată în cadrul reuniunii evidențiază importanța accesului la informații despre produsele care pot pune în pericol consumatorii.

InfoCons, membru activ al Observatorului EUIPO, a fost reprezentată la reuniune de domnul Sorin Mierlea, Președinte, susținând reprezentarea intereselor consumatorilor în dialogul european privind protecția proprietății intelectuale. InfoCons este, de asemenea, organizație acreditată în cadrul Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale – WIPO.

Aplicația Europeană InfoCons – instrument inovativ de informare și prevenție

Prin intermediul Aplicației Europene InfoCons, consumatorii pot verifica rapid dacă produsele pe care intenționează să le achiziționeze fac obiectul alertelor de neconformitate emise la nivelul Uniunii Europene și al Turciei. Totodată, consumatorii pot identifica produsele semnalate ca fiind contrafăcute în secțiunea Alerte, informație relevantă atât pentru protecția consumatorilor, cât și pentru respectarea drepturilor de proprietate intelectuală.

Prin secțiunea Alerte, aplicația oferă acces transparent la informații actualizate zilnic privind produsele nealimentare și alimentare, incluzând: denumirea produsului; țara vizată; gradul de risc; originea produsului; data intrării alertei în vigoare; imaginea produsului.

Aceste informații le permit consumatorilor să identifice produsele semnalate și să consulte riscurile asociate înainte de achiziție.

Atenție! Toate produsele incluse în sistemul european de alertă prezintă un grad de risc direct și pot fi identificate atât în magazinele fizice, cât și pe platformele online.

Menționarea Soluției InfoCons ca exemplu de bune practici în discursul de închidere a Ședinței Plenare a Observatorului EUIPO aduce în prim-plan rolul informării și prevenției în protecția consumatorilor, precum și utilitatea instrumentelor care fac aceste informații accesibile.

Sorin MIERLEA

InfoCons - Organizație Europeană pentru Protecția Consumatorilor

TABLETA INGINERULUI PROGRAMATOR

ALTFEL DESPRE A.I. - SPARGEREA BARIERELOR

Leontina RUS

Observăm o explozie informațională, în presa de cultură, a materialelor (recenzii, prezentări de carte etc) create prin Inteligența Artificială și care nu peste mult timp îi va lua locul canalului wikiapedia (desigur, wiki rămânând în baza de date a AI), cu alte cuvinte consumatorul nemaiconsultând wiki, chiar și atunci când îl consultă, AI intervenind și prezentându-i acestuia o multitudine de răspunsuri variate, reușind să răspundă ca o ființă umană aflată în spatele ecranului...Așadar, a apărut, stârnind multă vâlvă, astăzi, o literatură critică și de istorie literară, plastică, muzicală și care nu ține cond de apartenența la uniunile de creație, sau la răutățile expuse pe facebook sau pe grupurile de pe whatsapp, cum la fiecare pas, expuse nociv, cu voia sau fără voia noastră (dar expuse ca să ne destabilizeze) ne conturbă liniștea creatoare. Pur și simplu A.I. ne salvează arta indepenndentă creatoare și concurențială...arta milenară și locală! Ascultăm, citim, compoziții create rapid, unele foarte inspirate, ilustrate și închinat unor personaje locale la moda zilei. Oamenii s-au plictisit de decenii bune de lauda de sine sau procurată, plătită și închinată prin criticii cu simbrile la uniunile de creație. Personal m-am exprimat evaziv la A.I. și cu puțină încredere, văzînd că prin A.I. unii nu căutau decât să amplifice virtualul în dauna realului. Adică, că unii arată că pot face ceea ce nu au făcut niciodată.

Uniunile de creație primesc săptămânile și lunile acestea o lovitură cumplită din cauză că A.I. nu scoate în evidență, la o caracterizare, recenzii, nimicurile care lungesc CV-rile celor cu studii multe și fără bază necesară, care, nu trebuie la nimeni (decât după anul 2000, românilor și Ministerului Educației), inutile doctorate și mastere, expoziții, concerte, creații literare, fără ecou în presa de încredere, presa sau cartea creată greu ca oglindă și nu ca organ de propagandă...A.I. și-a uitat trecutul recent și va deveni grijulie cu inteligența omului adevărat...Mărturisesc, că la intervenția soțului meu, Petre, în rândul acestor uniuni de creație „nu intră UZPR, care, nu a fost înființat în 1949, odată cu Miliția și Securitatea (nici nu se compară uniunile de creație, post 1949 și până la anul Revoluției de cinci zile, cu Miliția și Securitatea Statului)”

RĂZBOIUL ÎN JOCUL COPIILOR (08 03 22)

Bunicul: - Peter, ce ești?...America sau Rusia?

Eu: - Sunt România...

KIS Peter

LINIȘTEA CA FORMĂ A CUNOAȘTERII ȘI A REGĂSIRII

Cronica literară la volumul Cuprins de o liniște adâncă al poetului chinez Gao Xing

Ștefan DUMITRESCU

Există cărți care se citesc și există cărți care ne obligă să ne schimbăm, fie și pentru o clipă, ritmul interior al lecturii. Cuprins de o liniște adâncă de Gao Xing, volum apărut la Editura Ideea Europeană, în traducerea remarcabilului sinolog și traducător Constantin Lupeanu, aparține celei de-a doua categorii. Nu este o carte care se oferă lecturii grăbite, nici una care își consumă sensurile la prima întâlnire. Dimpotrivă, poezia lui Gao Xing solicită acea formă rară de atenție în care cititorul încetează să mai fie un simplu receptor al cuvintelor și devine, la rândul său, participant la o experiență de cunoaștere calmă și profundă.

Titlul însuși – Cuprins de o liniște adâncă – poate fi citit ca o veritabilă ars poetica. Este un Estuar, o deschidere către profunzimea universului nostru interior. Liniștea nu este aici absență, gol sau tăcere sterilă. Ea este o substanță spirituală, un spațiu al revelației. În lumea poetică a lui Gao Xing, ceea ce nu se spune poate deveni mai semnificativ decât ceea ce este rostit, iar ceea ce pare simplu poate ascunde o întreagă ontologie. Poetul nu caută să explice lumea, ci să creeze condițiile în care lumea să poată fi contemplată.

În această perspectivă, poezia lui Gao Xing se află la întâlnirea dintre sensibilitatea lirică și meditația filozofică. Ea nu este filozofie versificată, după cum nici filozofia nu este transformată artificial în poezie. Cele două registre coexistă într-o tensiune fertilă. Poemul devine locul în care concretul și abstractul, efemerul și eternul, natura și spiritul, memoria și prezentul se pot întâlni fără ca unul să-l anuleze pe celălalt.

Aceasta este, poate, una dintre marile calități ale volumului: Gao Xing gândește poetic fără a transforma poezia într-un discurs demonstrativ.

El privește un copac, un nor, lumina, ploaia, soarele, un peisaj, o amintire, chipul mamei, singurătatea sau trecerea timpului, dar niciodată nu rămâne prizonierul obiectului. Realitatea vizibilă este doar pragul către o realitate mai profundă. Natura nu este decor; ea este limbaj. Peisajul nu este simplă imagine; el este o formă a gândirii.

În acest punct se poate observa una dintre marile afinități ale lui Gao Xing cu tradiția filozofică orientală: lumea nu este tratată ca o colecție de obiecte separate, ci ca o totalitate în continuă transformare. Cerul, pământul, omul, timpul și cuvântul participă la aceeași mișcare misterioasă a existenței.

Poetul pare să spună că realitatea nu trebuie cucerită intelectual, ci ascultată. De aici provine și impresia de seninătate profundă pe care o lasă poemele. Este o seninătate care nu exclude suferința. Dimpotrivă, tocmai pentru că a trecut prin experiența durerii, poezia poate ajunge la acea formă superioară de calm în care existența nu mai este judecată, ci contemplată.

În universul lui Gao Xing, durerea nu devine spectacol. Nu există aici patetismul confesiv al unei sensibilități care își expune rănilor pentru a obține compasiunea cititorului. Suferința este interiorizată, sublimată, transformată în cunoaștere.

Este una dintre diferențele esențiale dintre poezia lui Gao Xing și o anumită tradiție modernă europeană a lirismului: poetul nu își exhibă eul, ci îl disciplinează.

De aceea, singurătatea nu este numai o stare psihologică. Ea poate deveni o formă de libertate. Retragerea din zgomotul lumii permite întâlnirea cu sine, iar întâlnirea cu sine devine o deschidere, paradoxal, către universal.

În această poezie, eul nu este centrul universului, ci un punct de trecere prin care universul se contemplă pe sine.

Această formulă ar putea servi drept cheie de lectură pentru întregul volum.

Gao Xing este, în egală măsură, poet al timpului. Dar timpul său nu este timpul cronologic, măsurabil în ore, zile și ani. Este timpul interior, timpul memoriei, timpul naturii, timpul care transformă lucrurile fără să le distrugă complet. În acest sens, poezia sa este profund meditativă: fiecare imagine pare să conțină urmele unei lumi care a fost și promisiunea unei lumi care încă nu s-a născut.

Timpul nu curge pur și simplu; el se depune, se decantează, se regăsește pe el..

Se depune în memorie, în peisaje, în cuvinte, în chipurile celor dispăruți, în gesturile aparent neînsemnate ale existenței cotidiene. Poetul are sensibilitatea arheologului:

caută sub suprafața lucrurilor sensurile care au fost îngropate de obișnuință.

Poate că tocmai aici trebuie căutată adevărata filozofie a acestei cărți. Nu în sentințe filozofice explicite, ci în modul de a privi.

Gao Xing ne propune o pedagogie a privirii.

Ne învață să privim ceea ce credem că am văzut deja.

Soarele nu mai este doar soarele. Un copac nu mai este doar un copac. O amintire nu mai este doar o amintire. Mama nu este doar figura biografică a unei persoane iubite, ci devine arhetipul tăcerii, al rezistenței și al iubirii care nu are nevoie să se proclame.

Poemul dedicat mamei este, în această ordine de idei, unul dintre centrele emoționale ale volumului. Forța sa vine tocmai din reținere. Gao Xing nu are nevoie de retorică pentru a transmite durerea. El lasă tăcerea să vorbească. Iar tăcerea, în cazul său, nu este absența cuvintelor, ci forma lor cea mai pură.

Este imposibil să nu observăm aici o concepție despre limbaj care amintește de vechile tradiții ale înțelepciunii chineze. Cuvântul trebuie folosit cu economie pentru că realitatea este întotdeauna mai vastă decât ceea ce poate spune un cuvânt despre ea.

Poetul știe că limbajul poate revela, dar și că poate falsifica. De aceea, uneori, cel mai adevărat poem este acela care se oprește înainte de explicație.

Această conștiință a limitelor limbajului este cu atât mai interesantă cu cât Gao Xing este, prin formația și activitatea sa, un autentic mediator între culturi. Cunoscător al limbii și culturii române, traducător al unor importanți scriitori români în limba chineză, el se află într-o poziție privilegiată: cunoaște nu doar diferența dintre două literaturi, ci și posibilitatea unei întâlniri între două forme de sensibilitate.

Iar apariția în limba română a volumului Cuprins de o liniște adâncă dobândește, din acest punct de vedere, o semnificație care depășește simplul fapt editorial.

Este un act de dialog spiritual între două civilizații.

Traducerea lui Constantin Lupeanu trebuie privită, astfel, nu ca o simplă operațiune de transfer lingvistic, ci ca o veritabilă mediere culturală. Traducătorul se află în fața unei poezii în care fiecare cuvânt poate purta straturi de sens, sugestii culturale, rezonanțe filozofice și o anumită economie expresivă dificil de transpus într-o limbă europeană.

Într-un asemenea caz, traducătorul nu traduce numai cuvinte. Traduce o atmosferă a spiritului.

Iar Constantin Lupeanu are avantajul rar al unei duble familiarități: cu limba și literatura chineză, dar și cu spațiul cultural românesc. Nu întâmplător, receptarea românească a lui Gao Xing este posibilă tocmai prin această punte construită cu răbdare și competență.

Există, de altfel, o ironie subtilă și frumoasă în destinul acestei cărți: poetul chinez care a consacrat o parte importantă a activității sale apropierea dintre literatura română și literatura chineză ajunge acum el însuși să fie tradus și oferit cititorului român. Literatura îi întoarce, într-un fel, darul.

Iar aici putem formula una dintre ideile esențiale ale volumului: adevărata cultură nu circulă prin cucerire, ci prin reciprocitate.

Gao Xing nu vine în literatura română ca reprezentant exotic al unei civilizații îndepărtate. El nu trebuie citit ca pe o curiozitate orientală. O asemenea lectură ar fi superficială și chiar nedreaptă. El vine ca poet, iar poezia sa are vocația universalului.

Desigur, universul său este profund marcat de China, de tradiția taoistă, de sensibilitatea budistă, de vechea cultură a contemplării și de raportarea specifică dintre om și natură. Dar tocmai aceste elemente locale îi conferă universalitate.

Universalul autentic nu se naște din eliminarea diferențelor, ci din adâncirea lor.

Gao Xing este chinez tocmai în măsura în care este universal. În acest sens, apropierea sa de literatura română capătă o semnificație aparte. El îl cunoaște pe Eminescu, îl cunoaște pe Cioran, îi cunoaște pe marii noștri poeți și esești, iar această cunoaștere nu pare să fie una muzeală,

ci una vie. În poezia sa există, implicit, posibilitatea unui dialog cu ceea ce în literatura română am numi meditație metafizică.

Dacă Eminescu se întreba, în profunzimea operei sale, despre raportul dintre timp și eternitate, dintre om și cosmos, dintre aparență și esență, Gao Xing pornește dintr-o altă tradiție și ajunge uneori la aceeași margine a întrebării.

Drumurile sunt diferite. Dar Orizontul este comun. Aici se află, probabil, una dintre frumusețile cele mai subtile ale volumului: cititorul român poate descoperi în el ceva străin și, simultan, ceva intim cunoscut.

Această poezie este orientală fără a fi exotică și filozofică fără a fi abstractă. Ea are inteligența discreției. Nu strigă adevărul; îl lasă să se apropie. Nu explică misterul; îl păstrează. Nu transformă liniștea în absență, ci în prezență.

De aceea, titlul volumului este o adevărată formulă spirituală. A fi „cuprins de o liniște adâncă” înseamnă a ajunge într-un punct în care lumea nu mai este percepută ca o succesiune haotică de evenimente, ci ca o unitate misterioasă și profundă. Poetul nu mai este un simplu observator al lumii, ci devine parte a ei. Poezia se transformă astfel într-o experiență ontologică. Ea nu mai răspunde doar întrebării „ce este lumea?”, ci întrebării mai dificile: cum trebuie să fim pentru a putea vedea lumea?

Răspunsul lui Gao Xing pare să fie: mai tăcuți, mai atenți, mai răbdători, mai profunzi, mai în adâncul nostru.

Într-o epocă dominată de excesul de informație, de zgomotul permanent al opiniilor, de accelerarea comunicării și de inflația cuvintelor, o carte precum Cuprins de o liniște adâncă dobândește aproape valoarea unui gest de rezistență spirituală.

Ea ne amintește că omul poate pierde lumea nu numai atunci când nu mai are acces la ea, ci și atunci când vorbește atât de mult despre ea încât încetează să o mai contemple. Gao Xing ne propune contrariul: să ne întoarcem la lucruri. Să ne adâncim calmi în noi.

La lumină. La apă. La copaci. La memorie. La mamă. La singurătate. La cuvânt. La tăcere. Și, în cele din urmă, la noi înșine. Aceasta este marea revelație a volumului: transformarea poeziei într-o formă discretă de înțelepciune.

Nu înțelepciunea celui care deține răspunsurile, ci a celui care a învățat să locuiască întrebările. În acest sens, Gao Xing este un poet al limitei: limita dintre cuvânt și tăcere, dintre vizibil și invizibil, dintre om și natură, dintre timp și eternitate, dintre Orient și Occident. Dar limita nu este, la el, un zid. Este o punte. Iar Cuprins de o liniște adâncă este tocmai o asemenea punte.

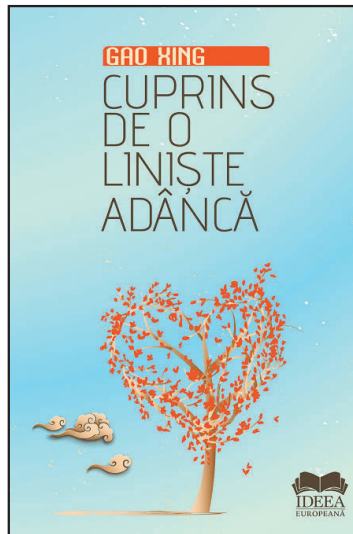
O carte despre China, dar nu numai despre China. O carte despre poezie, dar nu numai despre poezie. O carte despre singurătate, fără a fi o carte a izolării. O carte despre suferință, fără să fie dominată de tristețe. O carte despre tăcere, care vorbește cu o voce limpede.

În definitiv, poate că adevărata lecție a lui Gao Xing este una de mare simplitate: lumea nu devine mai profundă pentru că îi adăugăm sensuri, ci pentru că învățăm să-i recunoaștem sensurile deja existente. Poezia nu inventează liniștea. O descoperă. Iar cititorul, dacă are răbdarea să pătrundă în această carte, va înțelege că liniștea adâncă nu este capătul poeziei, ci începutul unei alte forme de cunoaștere.

O cunoaștere în care cuvântul, după ce și-a împlinit menirea, știe când să se retragă, fericit și calm. Și tocmai atunci începe să vorbească strălucind cu adevărat.

Impresionat și îmbogățit de liniștea, de profunzimea universului meu interior în urma lecturii cărții domnului Gao Xing, am sentimentul că pe autorul cărții îl cunosc de mult, că face parte din mine că eu mă regăsesc pe mine în el. Poezia lui este una caldă, maternă, profundă, unește, mângâie, creează în interiorul nostru. Are frumusețea dimineților orientale și muzicalitatea foșnetului dulce al lanurilor de in. Da, îi mulțumesc lui Dumnezeu că mi l-a dăruit pe poetul Gao Xing, unul din marii poeți lecturați de poetul Ștefan Dumitrescu.

Iar Culturii, Literaturii române i-a dăruit un mare poet, de o profunzime și frumusețe strălucitoare !

PĂSTORITUL LOVIȘTEAN ÎNTRE ȘTIINȚĂ, MITOLOGIE, SACRALITATE ȘI TRĂIRE AUTENTICĂ ROMÂNEASCĂ, DE LA FACEREA LUMII

Din dragoste pentru Lovistea și Oamenii ei!

Mihai SPORIȘ

Păstoritul, o ocupație veche... *cu oameni fără pereche*, poate părea un subiect desuet într-o lume hipermodernă, dintr-o perpetuă criză de timp - în a putea să ardă înțelegător etapa parcursă. O lume care se ascunde privirilor multora, prea asaltate de alte provocări tehnologice, ca să mai observe fața nobilă, dusă în derizoriu de suficiențele noastre, de falsele scări de valoare și ele inoculate abrupt, fără șansa cuminecărilor, pare condamnată la uitare. Nu se poate însă omite, într-o aducere aminte sentimentală, acest meșteșug vechi de când lumea se va fi împărțit între Cain plugarul și Abel păstorul și acesia vor fi devenit eroii biblici ai unui episod ca atâtea altele, din impresionanta noastră zestre de balade, de colinde, despre păstori și ...mioare.

Munții cu pășuni nu au dispărut din geografie. Turmele de oi se mai văd prin golurile alpine, mânate de ciobanii rămași credincioși zeului Pann. Căinii cei mari se mai aud lătrând pe la stâne, într-un amestec cu birjele, cu chiotele oamenilor, întoarse mereu ecouri cu miros de rășină, de culmile și văile împărăției, unui basm încă povestibil. Cum să vorbești cu... *a fost odată ca niciodată*, când baciul în stâna lui bătrână încă face brânza de burduf, fierbe zerul la focul din cepi de brad ca să boldească urda, ori pune la treabă bădăul pentru untul balmoșului?

Apoi cum să nu constăți istoria mai lentă a cuvintelor despre păstorit și despre stână, pe care filologii zeloși le văd dacice, iar alții în pornirea lor către haz le rostesc în cascadă, să sporească nota arhaică și sugestia unui anacronism, față de, vezi Doamne!, cine suntem noi acum!, urmașii unei Rome cu blazonul ei civilizator, păstrat în fala noastră. Uităm, din păcate, în lipsa noastră de discernământ, de superficialitatea noastră mai ales cea orășenească, (din orașul în care am fost mutați abrupt și am devenit statistic orășeni, cu meniri noi existențiale!) aceea care crede, ca și copilul trăit în izolarea blocului, că oaia, capra, vaca, bivolul, calul, măgarul etc., sunt luate din desenele animate, iar laptele, brânza, untul sunt produse exotice pe care le găsești la alimentara. Nota de anacronism, în această vârtelniță, roată ce deapănă amețitor firul timpului de azi, pare explicabilă când suntem potopiți de atâta informație, venită spre noi pe toate canalele, din toate colțurile unei planete devenită neîncăpătoare pentru curiozitățile noastre. Putem discuta despre un anacronism atunci când în moda sincronismului global, un mers croit de superputerile de azi, ni se impune, și noi acceptăm necondiționat, cadența materiei, promisiunea abundenței în ordinea mondială convenită de noile zeități? Poți uita oare paradisul pierdut atunci când te încearcă nostalgiile? Încotro privești când visul devine coșmar, iar promisiunea o evidentă iluzie? Cred că euforia creșterii materiale, ca un balon de săpun de dimensiunea planetei, are în deziluzia imploziei momentul adevărului, acela al constatării dureroase, a lipsei fondului. Scoaterea lui Dumnezeu din ecuația creației, pusă vanitos în cărca omului demiurg, a ridicat în noile ceruri, noile zeități ale tehnologiei, ca noi stăpâni peste materia altfel ... vorbitoare. Cum să se poată înțelege zeul Pann, cel doinitor din nai și fluier, mare ocrotitor de turme, precum și tatăl său Hermes, pristav al Olimpului în vârsta lui de aur, cu noile zeități aflate în alte gusturi, cu alte hobby-uri? Constatăm doar că au mai fost în istorie rătăcirii vremelnice, că lucrurile s-au mai ascuns în parabole, însă sensul primordial nu a putut fi pierdut. Creștinismul, viu și azi, în biserica lui Iisus Hristos, vorbește de miel și de bunul păstor... Cu toată uitarea, ori rătăcirea... cavatul și stâna, au rămas netulburate în rostul lor de la începutul, mai aproape de legea veche a talionului și de moștenirea pământului, în legea lăsată de moșii întemeietori. Nu poate fi în afara timpului ceea ce are răboj și potrivire de calendar. În acest plan al socotirii timpului și al asumării vremii în care trăim, cu conștiința apartenenței la valul cel mare, nu suntem anacronici. Consecvența într-o trăire, fixată parcă în grădina primordială, cum se arată pastoralul din Carpați, și credem că din toți munții pământului, ne poate vădi permanența, prezentul viu din afara timpului cronologic, dar respectând o ciclicitate a naturii, cu ritmicitatea cercurilor ce se închid între răsărit și apus, între vară și iarnă, între urcușurile la cer și scoborările în hadesurile cu cerberi. Povestea păstoritului este un paradox. De vârsta legendei fiind, ea încă este realitatea unui meșteșug, căruia nu îi putem surprinde acordul cu lumea reală de azi. De unde atâta interes pentru un lucru cu aparență desuetului, a anacronicului? Credem că pentru dumirirea noastră, asupra unui lucru necesar pentru lămurire, merită să ne amintim povestea. O vom spune recitind-o din memoria vie a unui copil, cu șansa de a fi trăit cândva în raiul acesta și de a-l cerceta prin cuvintele scrise de atâția scormonitori în taine.

Munții Loviștei, ai țării din sufletul meu de taină, sunt cei mai frumoși din lume! Din lumea mea de poveste. În ei pleca uneori tata și câte un frate de-al meu mai mare, o vreme lungă cât o vară, cu oile noastre, cu căinii. Plecarea se făcea după ce undeva la marginea satului mulțimea mare de oi, că nu le puteam număra, adusă de toți oamenii satului, inunda într-o gălăgie specială orizontul sonor. O urmam într-o curiozitate, împreună cu alți copii până apuca urcușul plaiului. Satul era în fierbere cu câteva zile înainte. Plutea în aer că se întâmplă ceva important. La noi în curte se petreceau lucruri suspecte. Mulți oameni veneau și plecau. Mama, mai preocupată decât de obicei, robotea neîncetat. „*Trebuie să-i fac târhatul lui tact-o!*”, îmi spunea ea, fără ca eu să pricep mare lucru. Când se puneau caii și măgarii în mișcare, cu desagii bine cumpăniți, cu tot felul de lucruri și nelipsite cojoace, încercam să mă dumiresc. De ce își iau cojoace, că doar este vară? Scăpam câte o întrebare. „*Pe munte nu se doarme ca în casă?, se stă tot timpul lângă oi?, ca să nu le mănânce ursul și lupul. Se stă la areapă, îmbrăcat în cocor, pentru că este destul de rece pe vârful muntelui?*” Lămurea mama tainele, cu toată răbdarea ei, unui copil departe de vârsta școlii. Imaginația mea vedea deja pe tata și pe frații mei în luptă cu fiarele și nutream o admirație ascunsă față de acești eroi plecați în căutarea gloriei. Aflasem că prietenii mei de joacă, căinii noștri cei blânzi, se bat cu urșii. Tare m-ai tânjeam după favorul de-a fi și eu cândva acolo. *Dar cu țolul acela, ce fac?* „*Ăla e de ploaie!*” Mă lămurea mama. *Trebuie să fie rău să stai în ploaie!*

continuum eu sâcâitor ispitirea mea interminabilă. „*Ciobanii iubesc oile și au grijă de ele continuu, zi și noapte și pe ploaie și pe soare*”. Dar ei nu dorm niciodată? „*Ba dorm!, lângă oi și dacă lătră câinii, care văd și noaptea și au mirosul foarte bun și recunosc sălbăticiunile, se trezesc imediat, dau gură, pun mâna pe tăciuni și alungă ursul!*”, mă instruia mama cu răbdare. Ce curaj trebuie să ai să te duci în calea ursului, gândeam atunci.

Voi fi fost martor ocular la o confruntare cu ursul după câțiva ani. Tata se afla cu oile în muntele satului Robești: Mândra, iar fratele meu Tică, la sterpe în Pârcălabu'. La sfârșitul verii în grădina din Secături, locul nostru cu odaie și grajduri pentru iernatul oilor pe dealurile satului, porumbii crescuseră și erau numai buni de copt. Aveam legat, ca paznic al grădinii, unul din căinii scoborâți din munte special. Aveam sarcină să merg la el cu mâncare și să-i dau apă în fiecare zi. Inspectam și grădina. Într-una din zile constat gardul rupt, mai departe de unde era câinele și coceni de porumb smulși și cu drugile mâncate. Dau știre acasă de ceea ce am văzut. Seara mama îmi spunea să merg cu ea să-i țin de urât, să păzim grădina. Încerc un amestec de bucurie și teamă, cu puțină frustrare, că voi întrerupe joaca mai devreme cu tovarășii mei din sat. Urcăm în deal tot într-o povestire. Avea mama un dar al povestitului, că nu te mai săturai să o ascuți. Ajunși în deal, făceam focul în soba odăii, ca să fie miros de fum. Slobozeam câinele, aprindeam lampa cu gaz, ne continuam poveștile, până când ne apuca somnul. Pe la miezul nopții, când somnul era mai dulce, m-am trezesc într-o larmă ciudată. În casă întuneric, afară lătrături de câine asmuțit, extrem de violente și chiote de „*huoo ursu!*”. Am ieșit speriat din căsoaie cu gândul să mă pun sub protecția mami. Un cer înstelat deasupra, printre porumbii aflați în fața căsoii, acolo de unde se auzeau chiotele, se vedea o lumină mișcătoare. Am ajuns într-un suflet de purece acolo. Mama cu lampa într-o mână și cu un vreasc care fumea, urma câinele într-o direcție nedeslușită prin semiîntunericul nopții. „*Mergi în odaie că nu e treabă de copil aici!*”, îmi spuse cum mă văzu. Pus în siguranță lângă fusta ei, nu mă încumetam la nici un pas prin întunericul porumbiștei. După un timp, când lătratul câinelui nostru abia se mai auzea departe de grădină, mama și-a încetat și ea chiotele. A lăsat tăciunile din mână să fumege la marginea grădinii, m-a luat de mână și mi-a zis: „*hai la culcare că în noaptea asta nu mai vine!*” Am avut parte de o lecție ciudată. Mama mă luase cu ea ca să îi țin de urât. În toiul nopții, uită de urât și ieși afară să alunge ursul, care tocmai venea să ne distrugă recolta. Nu îi mai era urât și nici nu avea nevoie de mine! Mi-a explicat ea, că nu făcuse prima dată lucrul acesta și că dacă nu știm să ne apărăm munca, trudim din greu, degeaba. Cât despre ajutorul meu, mi-a spus că fără mine, știut prin preajmă, nu ar avea nici ea atâta curaj. Apoi mi-a spus că munca a făcut-o de fapt câinele, frica ursului de foc, și respectul lui față de oamenii curajoși. Iar noi am fost niște oameni curajoși, chiar de când am plecat de acasă.

Despre tata, despre frații mei mai mari, auzisem multe lucruri privind curajul lor. Știa tot satul despre pățania fratelui Tică, alergat de o ursoaică pe Dosul Băroiuului, după ce îi va fi șicanat puii, și de intervenția salvatoare a câinilor. Vuise satul câteva zile despre afurisitul de Tică al Ioanei Sandrinii, care s-a bătut cu ursul, chiar dacă în realitate fusese o... fugă sănătoasă și bărbăția unor câini credincioși. Dar despre curajul mamei mele, cea pricepută la războaiele de țesut, nu știusem nimic. Mai târziu îmi va fi povestit de întâlnirile sale și ale altor oameni din sat, cu ursul pe cărări, prin zmeurișuri și că cel ce se da la o parte era întotdeauna ursul. Ce oameni strașnici sunt în satul meu! Cum să nu îi iubești? Cum să nu te mândrești cu ei? Mă va fi măcinat întotdeauna întrebarea, de unde le vine eroismul cotidian? De unde își procură energia muncii de o duritate extremă, într-un teren arid și slab productiv? De unde atâta tărie de caracter și atâta devotament pentru rudele apropiate și apoi pentru comunitatea obștii? Mă voi fi dumerit mai târziu, privind spiritul locului, văzând și alți români, din țara cea mare, asemenea sătenilor mei din Lovistea, la fel de amprentată în trupul și sufletul ei cu eroismul, remarcat de un copil curat în trăirile lui.

Pas-tor-al-ul are în... cuvântul său, esența sa! Turma este purtată în mod permanent în căutare de hrană. Componenta dinamică, *in actu*, face din pastoral o apartenență la cerc. Coliba își are, ca și cortul, vatra circulară. Stabilitatea din timpul verii se duce... în tranzitoriul rectangular al stânei. Probabil prima transfigurare, sacră, a cercului în pătrat! O adevărată coborâre a lui Dumnezeu, pe vârful muntelui, să dea sacralitatea templului. Se va întâmpla apoi ca Dumnezeu să devină Bunul Păstor, iar neprihănitul Miel, obiect al sacrificiului purificator. Intermedierea aceasta într-o alegorie înțelegătoare se poate identifica și în planul lingvistic. Glasul lui Dumnezeu, cuvânt auzit, poate fi apoi văzut în oile albe și negre, mai ales de aceiași culoare, pe câmpurile în contrast. Iarna cea grea cu oile negre, iar vara cu oile ei albe. Coborârea din ceruri este graduală: vârful de munte înalt, golul alpin, stâna adăpostită în poiana de lângă pădure, piciorul de plai, dealurile pre-montane, plaiurile și lășătorile, văile umbroase, drumurile transhumanței către câmpie, câmpiile mănoase și bălțile, din apropierea țărmurilor de mare. Într-o comprimare a timpului, ca o veritabilă anulare, pastoralul este în toate locurile, într-o dinamică cu ciclicitatea cercului, luat ca marcă a permanenței întoarceri, icon al rotundului colibei și cortului mișcător, al clopotelor și birjelor, strigăte ale turmelor în mișcarea către Dumnezeu, păstorul cel mare al veșniciei și al tuturor turmelor sale, în pendularea lor ciclică. Suntem încă în lumea lui Abel, când mersul turmelor reprezenta mersul timpului. Templu se construiește și se sfîștește anual, numai prin fixarea în ...piatra muntelui, al luminoaselor veri, ce ostioiesc pentru o vreme pendulul. Vara, doar vara păstorul transhumant, are parte de rectangularul stânei, acel univers circular de deasupra, resorbit între pereții de brad. În interiorul acestui sanctuar, cu focul viu, ceea ce este lichid se încheagă, iar viața ia chipul somnului de noapte. Aici Dumnezeu, demiurgul, ia chipul baciului, atotcunoscător și stăpân absolut! Credem că muntele, cu verile lui însorite, avea în gândul păstorului primordial, reprezentarea Raiului, cum cred că iernile viscolite, cu oile, căinii și ciobanii, pătîmind pe drumurile nesfârșite ale câmpurilor înghețate, semănau Hadesului.

(Continuarea eseului poate fi urmărită pe www.culturaarsmundi.ro în articolul cu același titlu)

POETUL CARE ÎȘI SĂDEȘTE FLOAREA IUBIRII ÎN UNIVERS

Nicolae CIUREA-GENUNENI

„Sunt un luceafăr și tu cea mai frumoasă stea
Să strălucim intens în nopțile de mai
Cu raze mici într-un albastru evantai
Și-n ritm ceresc să înflorească dragostea.

.....
Să ne iubim în Universul mare
Cu osiile vieții rupându-se-n scânteii,
Iar soarele răsfrânt în flori de tei
S-aprindă dorul la un țărm de mare.”

Uneori pe parcursul vieții noastre, apar momente care ne îmbogățesc sufletul cu cele mai frumoase și plăcute surprize... De un asemenea moment, plin de noroc am putea spune, a avut parte și subsemnatul, în timp ce participam, cu câțiva ani în urmă, la una din activitățile Forumului Cultural al Râmnicului.

Pe scaunul din stânga mea era așezat un domn pe care nu-l mai văzusem până atunci și a cărei prezență îmi ascundea un om de mare valoare sufletească și o uriașă bogăție poetică bine sedimentată în numeroasele sale creații lirice...

Spre sfârșitul activității din acea zi a Forumului, poetul Ilie Gorjan, parcă predestinat de Marea Fire să poarte un nume răsărit, deopotrivă, atât din pământul Olteniei cât și din întinderea celestă, unde un sfânt al creștinătății este posesorul biciului de foc, a oferit tuturor celor prezenți câte un exemplar din proaspătul său volum de poezii intitulat „Cerulea ca o lacrimă”.

Cum eu sufăr, de când mă știu, de boala curiozității și a nerăbdării ce mi se declanșează din momentul în care îmi cade în mână o carte proaspătă, încep să-mi clătesc ochii pe câteva pagini, încercând să stabilesc un pre-diagnostic al valorii sale.

Când am deschis cartea, ca un făcut, un impuls, pur și simplu magic, mi-a îndreptat privirea spre numeroase versuri de-o incandescentă căldură sufletească, închinată Doamnei Maria-Carmen, mult iubita și mult regretată soție a poetului, plecată nu demult, în lunga sa călătorie pe una din infinitele poteci ale Cerului Sfânt....

Acasă, citind și recitind, în tihnă, fiecare poezie din volumul amintit, am reușit, până la urmă, să descopăr cheia cu ajutorul careia am putut să pătrund în lumea poetică a lui Ilie Gorjan, lume nelipsită de o anumită atmosferă de mister ceea ce îl face pe cititor să mediteze profund asupra vieții, în general, dar mai ales asupra nobilului sentiment al marii iubiri cu care s-a împărtășit poetul în familia sa...

Mai mult decât atât, volumele de poezii „Nisipul din clepsidră”, „Veghe pe leagănul uitării” și „Între două lumi”, primite ulterior, în dar, de la Ilie Gorjan, mi-au dat posibilitatea să fac cunoștință cu un foarte rafinat artist, al cui vântului scris, a cărui aură poetică are putere de strălucire pentru întreaga noastră țară... Mai concret spus, haina liricii în care Ilie Gorjan își îmbracă, cu mult har, sentimentele, ne dă dreptul să afirmăm că la Râmnicu-Vâlcea este un rar poet național, trăitor al unei minunate și eterne iubiri cuprinsă între Lumea Pământeană și cea Celestă....

Țin să subliniez că niciodată nu m-am jucat cu cuvintele, când am căutat să fac unele aprecieri de valoare în domeniul artistic... Prin urmare și de data aceasta voi încerca să exprim câteva păreri sincere, despre profunda spirituali-

tate a poetului Ilie Gorjan, legată de infinita sa iubire de natură monogamică ce poate fi întâlnită în două ipostaze: a fericirii, când soarta l-a ținut într-o permanentă îngemănare sufletească cu Doamna Maria - Carmen timp de 48 de ani și cea a singurătății, însoțită, în prezent de tristețe și lacrimi...

„Ce triste-s mesele de unul singur
Când și tacâmul parcă plânge
Sufletul s-a învelit cu-n cerc de foc
Pe care doar lacrima îl stinge” („Veghe pe leagănul uitării”, pag.34)

Sau:

„Când rămâi singur,
te paște un cântec al tăcerii.

o punte de amintiri
peste care nu poți trece decât

numărându-ți lacrimile

și pașii deznădejdiei risipiți pe

covorul de gânduri presărat cu numele ei” (Ibid., pag. 20).

Mai trebuie spus că, atunci când am amintit de mariajul iubire monogamică a poetului, am avut în vedere și conținutul poeziei „Eu doar pe tine te-aș alege”, în care descoperim înaltele sale sentimente ce poartă amprenta a trei nuanțe și anume: de mărturisire, de legământ și de sacrificiu...

„De s-ar deschide cerul și slava s-ar aprinde
Ca luminându-mi viața, păcatul să-mi dezlege
Și să-mi strecoare-n suflet corolele iubirii,
Eu tot pe tine te-aș alege.

.....
De s-ar jertfi Iisus pe osiile lumii
Cu Dumnezeu ca să mă pună bine

Și nimbul nemuririi să mi-l așeze-n creștet

Eu te-aș alege doar pe tine”. (Continuare în pag. 15)

PE MALUL SÂMNICULUI, LA GOLEȘTI, CU DOMNUL COLONEL ION ALDESCU

Zenovia ZAMFIR

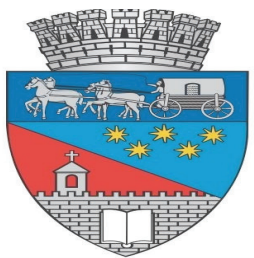
Satul românesc a fost și rămâne vatra spiritualității, a identității, a tradițiilor și a continuității neamului românesc. La ora actuală, satul românesc traversează una dintre cele mai dificile perioade, depopulare, îmbătrânirea populației și lipsa unor politici serioase de dezvoltare rurală. Dar satele românești sunt cele care păzesc mormintele strămoșilor, iar noi avem obligația omenească: „să nu uităm niciodată ceea ce datorăm strămoșilor, să transmitem generațiilor viitoare zestrea neamului românesc”. Conștient de aceste îndatoriri sacre, colonelul Ion Aldescu, se ocupă de ani de zile ca locurile natale, localitatea Golești, județul Vâlcea și satele sale, să fie gazda unor evenimente culturale – religioase care să pună în lumină frumusețea zonei și istoria locurilor. „Se întâmplă în acest spațiu binecuvântat de Dumnezeu, comuna Golești, lucruri ieșite din comun, incredibile, prin amploarea lor, și toate susținute de comunitatea acesteia, și numai de ea, care în ultimii ani ni l-a pus la loc de cinste pe vâlceanul fără egal, aparținând interbelicului, învățătorul și muzicianul pedagog, scriitorul de manuale școlare și compozitorul Theodor Geantă (1890 – 1968) născut și decedat în orașul de sub dealul Capela! Colonelul Ion Aldescu și echipa

sa formată din urmașii locali și descendenții eroilor căzuți pe câmpul de luptă în timpul Războiului de Independență, Primului Război Mondial și celui de al Doilea Război Mondial! au dat curs an de an, de mai bine de 20 de ani la aceste manifestări, care, cum spuneam, prin tratarea serioasă și sinceră a faptului istoric depășește orice altă manifestare, de acest fel, din arealul vâlcean”...scria domnul Petre Cichirdan, în „Cultura Ars Mundi”, iunie 2025. Duminică, 27 septembrie 2026, într-o zi frumoasă de toamnă, la Monumentul din Parcul de pe malul stâng al pârâului Sâmnic, fiii satului Aldești din comuna Golești, s-au reunit pentru „a-și cinsti înaintași”. Evenimentul inițiat și coordonat de domnul colonel Ion Aldescu a debutat cu o slujbă de pomenire oficiată de un sobor de preoți din care a făcut parte și părintele Nicolae State Burluși, părintele Mihalache. A urmat o ceremonie de depunere a unei coroane de flori, un mic istoric al momentului iar la invitația domnului Aldescu, personalitățile locale prezente au rostit câteva alocuțiuni. Domnul poet Constantin Mosor a recitat o poezie, domnul George Știrbei, venit tocmai din America a vorbit cu mare emoție despre eveniment și organizator, cuvinte frumoase și alese au rostit și frații Cazacu, doamna Cristina Drăgan, doamna Silvia Dumitriu. Domnul primar Adrian Mittrache, domnul Iulian Popescu și domnul Iulian Comănescu, l-au felicitat pe domnul Ion Aldescu. Alături de mine au participat: Petruța Zernic, Eufrosina Lazăr, Maria

Petrică și Ion Drăghici. Domnul Marin Mitroescu a încântat auditoriul cu mai multe melodii populare interpretate cu mare măiestrie la mai multe instrumente. Într-un interviu realizat de Ion Hirghiduș, în 2015 și publicat în „Ziarul Văii Jiului”, domnul colonel Ion Aldescu se mărturisea..., Cadru militar fiind, era esențial să cunosc istoria patriei mele. Și, pe măsură ce pătrundeam mai adânc în tainele acesteia, creștea și pasiunea mea pentru această știință. Cred că nu poți cunoaște istoria patriei tale fără să o iubești. Am avut și privilegiul de a fi îndrumat, pe parcursul carierei mele militare, de superiori cu vocație și experiență în domeniu. De asemenea, am servit patria în regimente cu puternice tradiții militare, ceea ce mi-a însușit dragostea pentru pământul românesc și pentru trecutul acestuia...”. Numai știu când l-am cunoscut prima dată pe domnul Aldescu dar pot spune că am fost impresionată de felul domniei sale de a-și evoca înaintași, de a face cunoscută și apreciată zona în care a văzut lumina zilei, a crescut și s-a format ca Om, dorința nemaipomenită de a ține aprinsă „făclia neuitării neamului românesc”. Localitatea Golești, are o istorie foarte interesantă..., puțină lume știe că aici există un tainic drum pe după dealuri care ajunge la Fețenii Vâlcii, la Golești am văzut poate cea mai mixtă porțiune de case, avem case vechi de pe vremea Zincăi Goleșcu, doamna care a avut aici, iubirea, visul și fericirea de a fi adevărată contesă a Vâlcii. Avem case boierești, avem casele cochete cu vîi în față ale goleştenilor, avem biserici frumoase și mănăstiri, avem un ducat unde vâlcenii au fugit de oraș pentru a se așeza aici, la poale de păduri frumoase. Avem o poveste pe drumul care pune cortina județului. Pădurile care pleacă de la Fețeni și ajung la Golești sunt vechi de când lumea, înainte de a ajunge primii oameni aici. Sunt păduri unde stejarii și fagii dansează într-o poveste de demult, unde nu există păsări care să nu cânte poezia nopții. Sunt păduri unde ghiociei își petrec adolescența în martie, unde trandafirii sălbatici închină serenade albinelor, unde alunii recită din Eminescu iar ferigile povestesc legende vechi. Sunt întocmai pădurilor vieneze.. Goleștii de azi sunt o localitate în plin proces

de dezvoltare, dacă până acum vreo 6 ani era o comună etanșă, izolată la margine de județ, azi aici se dă tonul...”...scria Liviu Popescu în ziarul „Râmnicu Vâlcea week” în 18 noiembrie 2021. Este toamnă iar și în pădurea din satul Aldești se spun povești, despre oameni, locuri, despre vremurile de odinioară, se fac planuri pentru viitor. În zi de toamnă arămie, pârâul Sâmnic este martorul unui eveniment în care trecutul se îmbină armonios cu prezentul. A venit, a venit toamna iar codrul este în straie de sărbătoare, o simfonie în culori, de la verde pal, la galben ruginiu, auriu. Este frumos la domnul colonel Ion Aldescu în suflet, este frumos în Parcul de pe pârâul Sâmnic!

RÂMNICU VÂLCEA

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI

Râmnicu Vâlcea, General Praporgescu 14, 240182, Jud. Vâlcea
tel: +40-250-731016 fax: +40-250-731843 primaria@primariavl.ro

www.primariavl.ro

CERTIFICARI MRC-OCS

SR EN ISO 9001:2015 410/C

SR EN ISO 14001:2015 223/M

SR OHSAS 18001:2008 190/HS

SR ISO/CEI 27001:2013 019/SI

MODERNIZARE COMPLEXĂ LA COLEGIUL ENERGETIC

Primarul Mircia Gutău a inaugurat lucrările de modernizare complexe care fac din Colegiul Energetic o unitate școlară etalon pentru învățământul liceal din Râmnic

Primarul Mircia Gutău a inaugurat joi, 22 octombrie, lucrările complexe de eficientizare energetică și de modernizare realizate la Colegiul Energetic printr-un program cu finanțare nerambursabilă prin PNRR și din bugetul local. Printre lucrările realizate la Colegiul care numără aproape 1.000 de elevi în anul școlar curent se numără creșterea performanței termice a clădirii prin termoizolarea la exterior a pereților, a planșeului peste ultimul nivel și a părții vitrate a fațadei, realizarea unei căi suplimentare de acces pe o scară exterioară, montarea unui lift pentru persoane cu dizabilități, repararea trotuarelor perimetrale, realizarea de pante de scurgere a apelor meteorice cu scopul de a reduce infiltrațiile la nivelul fundației clădirii, înlocuirea și repararea, respectiv izolarea conductelor de distribuție încălzire și apă caldă de consum din subsol, înlocuirea corpurilor de iluminat fluorescente cu corpuri de iluminat cu consum de energie redus de tip LED, montarea de panouri solare electrice pentru acoperirea a minim 20% din consumul anual de energie electrică pentru iluminat, echiparea cu patru stații de încărcare mașini electrice, fiecare cu două puncte de încărcare, reparații la curtea interioară (montarea de pavele, montarea de stâlpi ornamentali pentru iluminatul exterior, amplasarea de băncuțe și ghivece or-

namentale, reabilitarea rampei de acces pentru persoanele cu dizabilități, lucrări la elementele de împrejmuire, rețea de canalizare și evacuare a apelor pluviale colectate de pe acoperiș etc.), reparații interioare (zugrăveli, reabilitarea ușilor și ferestrelor, montarea de gresie/faianță și de obiecte sanitare noi, reconfigurarea spațiilor pentru o cât mai eficientă utilizare, instalație de stingere cu hidranți interiori și exteriori, lucrări la canalizarea menajeră, amenajarea unei camere tehnice pentru bazinul stației de pompe etc.).

Primarul Mircia Gutău și-a exprimat satisfacția pentru cali-

tatea lucrărilor realizate, felicitându-l totodată și pe directorul Mihăiță Simion pentru colaborarea și implicarea permanentă de care a dat dovadă pentru ca modernizarea Colegiul Energetic să se desfășoare în cele mai bune condiții.

Primăria Râmnicului a derulat în ultima perioadă mai multe investiții la această unitate școlară, cele mai recente datând din toamna anului 2024 - când Corpul 6 (o fostă clădire-internat cunoscută sub numele de „Școala 2”) a fost reabilitat, în urma amenajărilor obținându-se 17 săli de clase, un laborator, o sală de gimnastică, precum și mai multe spații adiacente - și de anul trecut, când s-au modernizat cele două terenuri de sport ale Colegiului.

Biroul de Presă

ZIUA NONVIOLENȚEI

Laura-Vasilica PANĂ

Data de 2 octombrie a fost aleasă în amintirea zilei în care s-a născut Mahatma Gandhi (02.10.1869; a trăit în perioada 1869-1948); acesta a condus Mișcarea de Independență din India și a fost printre primii care au gândit filosofia și strategia nonviolentei fiind un exemplu pentru Nelson Mandela. Mahatma Gandhi și Martin Luther King Jr. sunt amintiți ca luptători împotriva nonviolentei, mișcările lor pentru justiție socială și drepturi civile. Principiile care stau la baza nonviolentei sunt principii etice, filozofice și fundamentale practice având ca rezultat transformarea violentei în acțiuni spirituale și sociale. Aceste principii dacă sunt aplicate una câte una vor duce la crearea unei stări biopsihosociale a tuturor. Această dată a fost stabilită în ziua de 15.06.2007, în urma unei Rezoluții a Adunării Generale a ONU. Prin acea Rezoluție s-a readus pe ordinea de zi „relevanța universală a trăirii nonviolente precum și dorința de a asigura o cultură a păcii, a toleranței, înțelegerii nonviolente”. Adunarea Generală a ONU a luat această hotărâre având în vedere că nonviolența, toleranța, respectul deplin pentru toate drepturile omului

și libertățile fundamentale pentru toți, democrația, dezvoltarea, înțelegerea reciprocă și respectul pentru diversitate.

Acestea sunt interconectate și se consolidează reciproc, reafirmând totodată relevanța universală a principiului nonviolentei, să se asigure o cultură a păcii, toleranței și înțelegerii. Această dată care marchează „Ziua Nonviolentei”, este o oportunitate de a transmite mesajul pentru nonviolență prin conștientizarea umanității; realizabilă în primul rând prin educare. Pilonii principali ce stau la baza unei educații nonviolente sunt: ascultarea empatică, comunicarea nonviolenta, disciplina pozitivă, observare. Toate acestea duc la un mod de comunicare dintre un adult și un copil pentru identificarea nevoilor acestuia. Acțiunea nonviolentă constă și în acea tehnică/strategie de a respinge pasivitatea și supunerea „orbească” (fără discernământ, lipsită de minima demnitate); trebuie adoptată lupta pașnică împotriva violenței. Demersurile pașnice se pot realiza prin: proteste, marșuri, blocaje, necooperarea în cele antisociale. ONU cere statelor membre, organizațiilor din subordine, celor regionale, ONG-urilor și chiar persoanelor fizice, să sărbătorească această zi, să transmită mesajul nonviolent în primul rând prin educare; toate acestea prin conștientizarea oamenilor. Să se organizeze conferințe, întâlniri publice, campanii de conștientizare.

Să nu uităm că nonviolența este promovarea unei culturi a păcii, drepturilor omului, toleranței, a rezolvării pașnice a conflictelor în mediul educațional și al solidarității!

ZIARIȘTI ROMÂNI - OCTOMBRIE

GHEORGHE IONESCU-GION (14.10. 1857
Pitești - 25.06.1904 București)

Profesor, ziarist și publicist, fost secretar al Ministerului Cultelor și Incluziunii Publice, membru corespondent al Academiei Române, a urmat studiile primare la Pitești, apoi Liceul „Gheorghe Lazăr” și „Sfântul Sava” din București. După terminarea liceului își continuă studiile la Universitatea din București, apoi la Paris și Bruxelles, devenind doctor în litere și filozofie în anul 1884. A debutat publicistic în anul 1876 în ziarul „Telegraful” din București. A lucrat ca profesor de istorie la Școala Normală de Instructori din București și apoi profesor de limba franceză la liceul „Matei Basarab”. În perioada 1884-1891 a fost redactor la ziarul „Românul” și revista „Nova”. A publicat numeroase studii istorice, cronici literare și teatrale. Opera literară (selectiv): Manual de poezie română (1888); Portrete istorice (1894); Istoria Bucureștilor (1899); Istoria națională și istoria universală (1900).

AUREL PAVEL BĂNUȚ (23.10.1881 Rupea, jud. Brașov - 28.07.1970 Brașov)

Scriitor și ziarist român, a urmat studiile primare la Școala Germană din Rupea, Școala germană și maghiară din Făgăraș, apoi gimnaziul la Făgăraș și Blaj. În anul 1899 își continuă studiile la Facultatea de Drept a Universității din Cluj,

apoi Budapesta și Berlin la Universitatea Regele Ferdinand I din Cluj. Își ia doctoratul în Științe politice în anul 1925 și în drept în anul 1929. După Primul Război Mondial a lucrat ca secretar al Comitetului Județean Brașov, director al propagandei culturale din Transilvania și Banat (1925), consilier județean și apoi Prefect al județului Târnava Mare, inspector la Direcția Educației Poporului (1931). În perioada 1905-1944 a colaborat cu Gazeta de Transilvania unde a scris săptămânal articole publicându-și multe din schițele sale umoristice. Opera literară (selectiv): Un fond al presei pentru popor (1911); Eroii din „Hinterland” (1925); Schițe umoristice (1927); Oameni de ispravă (1930).

HORIA PETRA-PETRESCU (26.10.1884
Brașov - 12.05.1962 Sibiu)

Jurnalist, poet, prozator și dramaturg român, a urmat școala la Brașov, apoi Facultatea de Filologie la Universității din Budapesta (1903-1904) și Viena (1904-1906). A obținut titlu de doctor în filologie cu teza „Viața și opera lui Ion Luca Caragiale” la Universitatea din Leipzig (1908-1910). A lucrat ca secretar literar al Asociației pentru Cultura și Literatura poporului român din Transilvania (ASTRA), redactor șef al revistei „Transilvania”, bibliotecar al Bibliotecii Centrale a Asociațiunii (1929-1945). A desfășurat o activitate bogată publicistică, publicând numeroase broșuri cu poezii, schițe

și piese de teatru. De asemenea a colaborat cu numeroase ziare și reviste din acea perioadă. Opera literară (selectiv): Probleme teatrale (1908); Publicul nostru și teatrul (1911); Micul mincinos (1913); Pentru cei mici și buni (1919); Călcăiul lui Ahile (1924); Un tăciune și un cărbune (1924).

AURELIU BUSUIOC (26.10.1928 Codreanca, jud. Orhei - 9.10.2012)

Poet, prozator, jurnalist și publicist român din Republica Moldova, a urmat liceul la Timișoara și Școala Militară de ofițeri activi de transmisiuni din Sibiu, apoi Institutul Pedagogic „Ion Creangă” din Chișinău. A debutat cu placheta pentru copii „La pădure” (1955) și volumul de versuri satirice „Prăfuri amare” (1955). A lucrat ca șef de sector la ziarul „Moldova socialistă”, redactor șef adjunct la revista „Chipăruș”, redactor șef la ziarul „Tinerimea Moldovei”, secretar al comitetului de conducere al Uniunii Scriitorilor din Moldova (1977-1987). Opera literară (selectiv): romane - Vreau să cânt (1979); Cursa (1989); Lătrând la lună (1997); dramaturgie - Radu Ștefan Întâiul și ultimul (1973); Și sub cerul acela; filmografie - Strugurii care aduc fericirea (1973); Stăpânii pământului (1974); poezie - Prăfuri amare (1955); Piatra de încercare; Dor; Am vrut cândva.

(sursa: wikipedia)

Emil MANZUR

„MARIA DE LA VÂLCEA”... (Urmare din pag. 5)

Organizarea fiecărei ediții a Memorialului urma să și-o asume prietenii, colaboratorii și partenerii de scenă ai Mariei Constantinescu din localitatea respectivă, cu sprijinul unor instituții și organizații culturale de la nivel județean sau din zonă. Aveam în vedere, înainte de toate, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea, instituție căreia Maria i-a dăruit peste 25 de ani din viața sa (incluzând și colaborarea post-pensionare) și Casa de Cultură din Horezu, care a beneficiat de aportul Mariei încă de la debut.

Lista de mai sus (care rămânea deschisă) „acoperea” primele 20 de ediții ale Memorialului „Maria Constantinescu”. Toate primăriile localităților menționate au primit, la începutul anului 2016, documentația proiectului. Au trecut, de atunci, 10 ani! Nicio localitate, în care Maria a investit resurse de timp, efort și suflet, pe durata mai multor ani, n-a găsit de cuviință să dedice o zi, doar o zi, într-unul din cei zece ani, numai într-un an, memoriei și jertfei Mariei Constantinescu, în beneficiul comunității. Niciunul dintre prietenii, colaboratorii și partenerii de scenă ai Mariei n-a schițat vreun gest de solidarizare cu acest proiect. Niciunul dintre animatorii și artiștii (unii fiind nume consacrate) care au beneficiat de creditul și sprijinul Mariei n-a dat vreun semn că ar avea vreo datorie morală și profesională față de memoria Mariei... S-a reconfirmat, încă o dată, că recunoștința e floare rară și, chiar când apare, este distrusă de vântul indiferenței...

În vara acestui an, Maria Constantinescu ar fi împlinit 85 de ani. Să ne ierți, Maria, pentru ingratitudinea noastră! La trei decenii de la memorabila sărbătorire de pe scena Muzeului Satului Vâlcean de la Bujoreni, merita o aniversare. Te-am uitat cu desăvârșire...

POETUL CARE ÎȘI SĂDEȘTE FLOAREA IUBIRII ÎN UNIVERS (Urmare din pag. 13)

O trăsătură cu totul deosebită a liricii lui Ilie Gorjan este viziunea cu privire la legătura dintre drama ce îi macină sufletul și elementele naturii, pe care le înnobilează cu profunde simțăminte umane... :

„Magnolia a rămas. Tu ai plecat
Așa cum pleacă-n stol cocorii.

Pe scară plânge un motan
Tot așteptându-ți mâna caldă,
Piersicii-s reci și-n acest an,
Tristețea-n ochii lor se scaldă.

Casa răsună a pustiu și-o doare
Absența ta și liniștea stelară. (Ibidem, pag. 41)

După cum se observă din versurile de mai sus, poetul Ilie Gorjan deține un secret aparte al felului în care își îmbracă trăirile sale încărcate de o mare durere sufletească... De pildă, tristețea naturii și a obiectelor înconjurătoare, ce îl însoțesc pe poet în semn de compasiune, capătă după părerea noastră, o simbolistică, de-a dreptul mitologică, ducându-l pe cititor cu gândul în străvechimea lumii, când omul trăia într-o frăție totemică cu preacurata și preabuna maică-Natura...

Așadar, am putea descifra mai ușor codul poetic al personificării naturii de către Ilie Gorjan, prezența acestuia căpătând rolul de a o îndulcii, într-un fel marea suferință a poetului, prin pierderea mult prea devreme a partenerei sale de viață... Însă speranța poetului Ilie Gorjan în nemurirea mării sale iubiri și în veșnicia nedespărțirii de Doamna Maria-Carmen, cea care i-a fost pentru suflet „și floare” „și lumină”, „și alean și bucurie”, și rază albă și curată de la Soare, pare să se nască doar din Universul Sfânt:

„Maria, vreau să mă gândesc la tine
ca și cum m-ai aștepta
și știu că mă aștepti acolo sus, undeva
și știu că vom lumina amândoi
acel binecuvântat loc așezat pe treptele cerului,
la ușa lui Dumnezeu” („Nisipul din clepsidră”, pag.58)

Concluzia: Prin exemplele și sublinierile de mai sus, am dorit să scot în relief principalele caracteristici a liricii poetului Ilie Gorjan și anume :

Toate bucuriile, zâmbetele, visurile, dorurile, durerile, lacrimile și speranțele sale sunt presărate într-o hartă imaginară cu dimensiuni planetare...

DIN REVISTE LUATE... ȘI-N REVISTĂ DATE... (Urmare din pag. 7)

Și în ipostaza de nuvelistă se dovedește o prozatoare admirabilă. La rubrica poeți contemporani de altădată este ales Ștefan Aug.Doinaș cu „Psalmul XXI”: „Știu, știu prea bine, Doamne, că te joci. /În largul mării, în pustiu, sub roci...” Pentru Vasile Spiridon, Ștefan Bănulescu este „Învingătorul lui Ahile”- la o sută de ani de la naștere. Sintagma a fost împrumutată dintr-o întâmplare din adolescența viitorului prozator. Mare scriitor al câmpiei, Ștefan Bănulescu știe, ca nimeni altcineva, că linia orizontului este nemărginită și că trebuie căutată o verticală care să susțină totul. Ecou la centenar este și intervenția lui Gheorghe Glodeanu- „Regatul imaginarului.”

O minunată poveste ne spune Ioan T.Morar în tableta: „Hazardul lucrează din întâmplare în întâmplare.” Dialogul adunat sub titulatura: „Scrisul unei cărți este o aventură fascinantă” este realizat de Cristian Pătrășconiu și Gabriela Adameșteanu. Dialogul este provocat de apariția a două volume de memorialistică și autoarea se confesează: „Scriu memorialistica aceasta reflexivă dintr-un sentiment de datorie: sunt conștientă că am fost martora unor timpuri care nu se vor mai repeta la fel și am întâlnit personaje de prim plan al lor. Istoria de fapt nu se repetă, dar greșelile oamenilor, ale popoarelor se pot repeta. Le-am scris știind când la sfârșit le voi vâri într-o sticlă și-o voi azvârli într-un ocean întunecat, cu valuri până la cer.” Cei care am trecut prin băncile școlii ne amintim periplul european al lui Dinicu Golescu. La două sute de ani de la vânturarea acestuia prin Europa, recitind memoriile, Anca-Stanca Tabarasi-Hoffmann dectetează în „Dinicu Golescu, un călător Aristotelic și rousseauist.” Părintele eroului spaniol din secolul al XVII-lea, căpitanul Alatriste, cartagenezul Arturo Perez-Reverte revine cu romanul „Ultima problemă,” un volum cu cea mai pronunțată tramă polițistă din cele ale lui. Detectivul este Adrian G.Romilă cu investigația: „Mai mult decât un roman polițist.” Un „Autoportret în optzeci și nouă de cuvinte” este cronica literară a lui Adrian Lesenciuc la cartea lui Milan Kundera. Am ales acest număr al revistei condus de posibila nominalizare la Premiul Nobel a Gabrielei Adameșteanu. Realizez această panoramă a revistelor cu o zi mai devreme de anunțul oficial.

Voi comenta acordarea Premiului Nobel pentru literatură – 2026 în numărul următor.

Un popas și la târgul Bucureștilor, pentru revista Contemporanul, o veterană a publicisticii autohtone, recent a împlinit 145 de ani. În loc de editorial, Nicolae Breban publică fragmente din volumul în lucru: „Viața ca o posesie. România ideală.” Cel din acest număr este „Romantismul târziu.” În diminețile licornului, Aura Christi se plimbă și ne cheamă în „Grădina lui Brâncuși.” La istorie literară, Daniel Cristea-Enache în: „Doi poeți” crede că paginile dedicate de Nicolae Manolescu, în Istoria lui, unor poeți de valoarea lui Ion Mureșan și Ioan Es. Pop nu reflectă valoarea și importanța lor literară în noua epocă, pe care istoricul literar pare a o cunoaște prea puțin. Citind cărțile lui Constantin Virgil Gheorghiu, Andrei Simuț surprinde „Condiția tragică a omului liber.” Portretele în relief ale lui Constantin Coroiu sunt pentru „Marina Tsvetaieva și Mantaua lui Pușkin.”

Din SUA, Mirela Roznoveanu scrie despre „Rafael și Frumusețea Divină”, iar din Germania, Christian W.Schenk face un excurs prin lirica feminină, în misiva „Femeia scrie...” O radiografie exactă a României face Adrian Majuru, în „Unde am ajunsu?” Umilirea poporului român de cei puternici, de pe crestele înalte ale puterii, se face cu un tupeu inimaginabil.

Mirel Taloš ne cheamă la „Întâlnirea cu Goethe.” Goethe ne invită să privim omul nu ca pe un dat imuabil, ci ca pe o operă de artă în permanență. Ioan-Aurel Pop ne dumirește ce-i cu „Disprețul suveran.” Ucraina are un-eori pretenții de superioritate după modelul rusc, ca și cum ar fi devenit tot un fel de Rusie, animată de „dispreț suveran” față de români și de alți stăini. Iar statul român ori e neputincios, ori trădător!?

La Cronica demnității naționale, Mircea Platon în „Reacțiuni monumentale,” după un stagiul în Occident, știe că nu există cercetare istorică obiectivă în condiții de presiune politică. Ni se spune că dărâmarea statuiilor nu împiedică în vreun fel cercetarea istorică obiectivă. Dar cu ce împiedică prezența statuiilor cercetarea istorică obiectivă? Bustul lui Goga este pus la beci din motive

antifasciste. Bustul lui Păunescu trebuie pus la beci din motive anticomuniste.

Între Șandru și Florian, memoria culturală a românilor va rămâne cu nimic. Adică doar cu ce trebuie. Ar trebui ca, dacă pică Goga, să se ridice Păunescu. Dar uite că pică amândoi. Unul izbit din stânga, altul izbit din dreapta. Cu ce rămânem? Rămânem cu bustul Ninei Cassian. Despre care IICMER nu spune nimic. Nina Cassian a fost o comunistă activă și i s-a ridicat bustul exact pe plaja unde se manifestau celelalte „calități” ale ei.

În revista Apostrof, Răzvan Voncu, la mizele literaturii, este sfâșiat „Între critică și creație,” iar la Jurnal de cărți, Ion Bogdan Lefter citește și scrie despre „Alte cărți estivale.” Gellu Dorian nu este salvat de visul perpetuu Eminescu și experimentează într-un poem: „Izgonirea din Paradis.” D.Țepeneș continuă cu alte „Pagini de jurnal.” Familia Țene este prezentă cu „Poeme” de Ionuț Țene. Cităm: „Poeții români/Nu pot fi interziși/Niciodată/Ei sunt stele căzătoare/În sufletul poporului nemuritor/de Miorițe, ciobani, răzeși și icoane/O transumanță pe Calea Laptelui/ Întâlnește cerul la chindie/Acolo, Sfinxul din Carpați/Vorbește despre veșnicie/și libertate/Prin gura poezilor”(Poeții români). Prin conversații cu Sanda Cordoș deschidem ușa laboratorului: „Despre critica clujeană.” Puncte-le de reper ale lui Cristian Vasile sunt: „Vladimir Tismăneanu și condamnarea comunismului.” O fi făcut-o, oare!? Luăm știre de actual al doilea din Anchetă Apostrof: Cazul Octavian Goga.

Dana Buzura-Gagniuc-Ce periculoasă Cutie a Pandorei. Acest fenomen este doar vârful unui aisberg mai mare decât credem. Dacă azi e Goga, mâine ar putea fi Eminescu, nu? Și câți alții? Avalanșa o dată pornită nu se oprește la jumătatea versantului, ci merge până jos, luând cu ea tot ce găsește în cale. Mi-e teamă de efectul de avalanșă și de ziua în care s-ar putea reconsidera canonul literar, pur și simplu prin legi insidioase, interpretate tendențios, o dată cu apariția unui precedent. Pentru Adrian Lesenciuc, ideologiile sunt levieri sociale. Cazul Goga este doar unul dintre cazurile tipice de revizuire non-estetică a literaturii române. Dan Gulea este confuz și nici Radu Mârza nu e mai altfel. Un exeget al lui Octavian Goga, Răzvan Pârâianu, îl încadrează în mișcarea populistă de la începutul secolului. Și dă-i și dă-i cu populismul. I s-a înfipt ca un cui această idee și nu folosește nicio operație, rămâne contaminat. Pentru Mircea Popa, numele lui Octavian Goga nu a devenit un caz de „insecuritate” literară și de „pericol public”, așa cum l-au taxat un grup de „tovarăși” năimiți, puși de alții să demoleze valorile din fondul de temelie al neamului. Acțiunile defăimătoare împotriva „poetului pătimirii noastre” și a unuia dintre marii Părinți ai Patriei sunt sortite eșecului. Adrian Popescu îndeamnă la rațiune și la o necesară prudență. Adrian Dinu Rachieru clamează: regretabil, abundă „simplificări ideologice.”

Pofta excomunicărilor, ștergerea unor nume, politicile memoriei întrețin, prin rescriere, răfuiala cu trecutul. Unii vorbesc despre „un proletcultism modern”, de sorginte vestică. Scriitorul „rodul dragostei și-al urii” rostea „cuvântul strigărilor noastre”, cinstind „milostiva glie”. Canibalismul, în floare, are și alte ținte. Cine va urma?

Adăugăm o concluzie a reputatului istoric literar Mircea Zăciu și o mărturisire a scriitorului care se referă chiar la perioada istorică în dezbatere: „Țîrît în combinații politice nefaste, erorile anilor postbelici îl îndepărtează de propriile idealuri sociale cărora le e închinată întreaga sa operă lirică și dramaturgică.(...) Realizând- așa cum arată testamentul său- dimensiunile erorii, Goga se retrage din viața publică. Agitația ultimilor ani și frământările de conștiință îi grăbesc sfârșitul... Poeta vates, Goga a fost mesagerul și prizonierul unei vremi istorice de mari tensiuni și conflicte. “(Mircea Zăciu- „Dicționarul scriitorilor români”)

P.S. Să recităm, fără istov:

„Alungă patimile mele, / Pe veci strigarea lor o frânge, / Și de durerea altor inimi/Învață-mă pe mine-a plânge./Nu rostul meu de-a pururi pradă/Ursitei maștere și rele,/Ci jalea unei lumi, părinte, /Să plângă-n lacrimile mele. “

Recit, înlăcrimat versurile Poetului, unul din marii Părinți ai României! Ce-au făcut pentru Țară acești Neica - Nimeni, care îl sortesc la: „damnatio memoriae”?

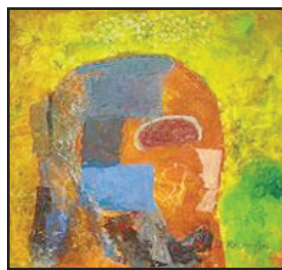
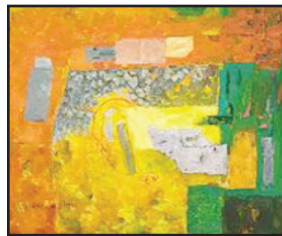
TENDINȚE ESTETICE ÎN ARTA ABSTRACTĂ A LUI DANIEL RĂGUȘITU

Marius DRĂGHICI

Galeria „Artex” din centrul Râmnicului vă invită la expoziția personală a pictorului Daniel Răgușitu, intitulată „Back to the roots”. Evenimentul cultural a fost organizat de Filiala Râmnicu Vâlcea a Uniunii Artiștilor Plastici din România, în parteneriat cu UAP din România, cu Primăria Municipiului Râmnicu Vâlcea și cu Centrul de Cercetări Interdisciplinare în Științele Comunicării și Relații Publice (CISCOREP) din cadrul Facultății de Litere a Universității din București.

La vernisajul desfășurat joi 1 octombrie 2026, ora 18:00 au participat criticul de artă Luiza Barcan și coordonatorii proiectului, Gheorghe Dican și Ingrid Matei. Cunoscut în universul picturii ca un maestru al „polifoniei cromatice”, vâlceanul Daniel Răgușitu se încadrează în noile tendințe estetice privind exprimarea în arta abstractă folosindu-se de tehnici mixte inedite, mai ales prin aplicarea foilor de aur și argint. După încheierea studiilor la Academia de Artă din București (1997), specializarea pictură, a avut o bogată activitate în pictură, restaurare, pictură murală, scenografie, grafică. Lucrările sale au fost premiate în țară și în străinătate, iar unele pot fi întâlnite în colecții particulare din Anglia, Franța, Italia, SUA, Olanda, Mexic, Columbia, Uruguay.

Expoziția de artă „stARTiști vâlceni”, găzduită de Galeria Etaj 1 din River Plaza Mall, a fost vernisată vineri 25 septembrie 2026, ora 18:00 și cuprinde lucrările a 24 de foști elevi ai Liceului de Arte „Victor Giuleanu”. Organizatorul acțiunii este Filiala Râmnicu Vâlcea a Uniunii Artiștilor Plastici din România, având parteneri River Plaza Mall, Uniunea Artiștilor Plastici din România și Primăria Municipiului Râmnicu Vâlcea. Curatorul manifestării artistice este Curcă Robert Constantin, coordonatorul de proiect, Gabriela Popescu, iar cuvântul de des-

chidere a fost rostit de președintele UAP Vâlcea, Gheorghe Dican.

Cea de-a treia ediție a „Salonului Argeșean de Arte Vizuale”, este găzduită de Galerile Cozia 1 și 2 din Pasajul „Dinu Săraru”, începând cu joi 1 octombrie 2026, ora 17:00. Filiala Pitești a Uniunii Artiștilor Plastici din România este organizator, în parteneriat cu Muzeul Județean Argeș, cu Muzeul Municipal Curtea de Argeș, cu Consiliul Județean Argeș, cu UAP Râmnicu Vâlcea și cu Primăria Municipiului Râmnicu Vâlcea. Curatorii expoziției sunt Daniel Preduș și Ruxandra Ciobanu, iar critic de artă, Lavinia Vieru.

În perioada 24 septembrie 2026 – 19 octombrie 2026, iubitorii de pictură au avut prilejul să admire la Muzeul de Artă „Casa Simian” Râmnicu Vâlcea, curtea interioară, expoziția personală aparținând artistelor Elena Filip și Manuela Deaconu, intitulată „Fragmente de sine”.

Evenimentul cultural a fost organizat de Muzeul Județean „Aurelian Sacerdoțeanu”, în parteneriat cu Consiliul Județean Vâlcea și cu Filiala Râmnicu Vâlcea a Uniunii Artiștilor Plastici din România.

Curatorul Gheorghe Dican, președintele UAP Vâlcea a rostit câteva cuvinte la vernisaj: „Vă mulțumesc tuturor pentru prezența la acest eveniment, le felicit pe cele două doamne pentru lucrările pe care le-au făcut și pentru această expoziție și le urez succes în continuare”. De asemenea, pictorița Manuela Deaconu a dorit să explice actul de creație în lucrările expuse: „Despre această expoziție vreau să spun câteva cuvinte. Am pornit de la peisaje, de la natură, de la vegetație și treptat m-am îndreptat și spre altă construcție, care poate să fie și abstractă. Vă invităm să descoperiți aceste fragmente, alături de mine și de Ela.” Mai menționăm că acest proiect a fost coordonat de Alina Cristea.

TRAISTA CU PLANTE MEDICINALE

Un arbust răspândit în Europa și în Asia, care la noi în țară crește în toate zonele, indiferent de relieful bogat în fructe toamna, este

CĂTINA

Cătina (*Hippophae rhamnoides*) este bogată în antioxidanți puternici, conține vitaminele A, C, E și K, este o sursă importantă de minerale esențiale: potasiu, fier, magneziu și zinc.

Are multiple beneficii: contribuie la reducerea stresului oxidativ, prevenirea proceselor de degenerare celulară și reducerea riscului de apariție a cancerului; contribuie la controlul alergiilor; previne răcelile comune și alte infecții; are rol important în funcționarea aparatului cardiovascular; stimulează regenerarea celulară; este utilă în prevenirea și tratamentul diabetului zaharat, a simptomelor de colon iritabil și de constipație cronică.

Cătina nu este recomandată în sarcină, diaree cronică, în tratamentul cu anticoagulate (acționează ca fluidizant al sângelui, crescând riscul de apariție a vânătăilor și sângerărilor), în cazul persoanelor hipotensive sau a celor care urmează tratament antihipertensiv.

Se poate consuma sub formă de ceai, sirop, suc sau ulei, atât intern, cât și extern.

Să vă fie de folos!

Ana-Maria LAZĂR

Constantin Zărnescu este autorul acestei propuneri de monument în Râmnicu Vâlcea.

„Noi trebuie să vorbim întotdeauna despre cele două trăsături fundamentale ale românilor din acest spațiu: latinitatea și statalitatea! păstrarea statului!” (Răzvan Theodorecu, Cultura vâlceană nr 143, pag. 6, „MIRCEA CEL BĂTRÂN-600 DE ANI DE LA MUTAREA ÎN ÎMPĂRĂȚIA LUI DUMNEZEU, 1418-2018”)

Compoziție foto P. Cichirdan

APEL ARGEȘENI! VÂLCENI! SIBIENI!

AVEM TREI OBIECTIVE COMUNE ÎN ACEST PREZENT
PRIN CARE PUTEM TRANSFORMA VALEA OLTULUI ÎN RAI PE PĂMÂNT:

- CALE FERTATĂ DUBLĂ, ELECTRIFICATĂ, MARFĂ ȘI CĂLĂTORI, ÎNTRE: PITEȘTI- CURTEA DE ARGEȘ-RM. VÂLCEA-SIBIU
- RÂMNICU VÂLCEA-PUNCT NODAL DE MARFĂ PE CALEA FERATĂ
- SĂ FACEM AUTOSTRADĂ SPRE SIBIU ȘI PITEȘTI CU RAMIFICAȚII LA CĂLIMĂNEȘTI, OLĂNEȘTI, GOVORA, OCNELE MARI
- DN 7-CALE REGALĂ ÎNTRE EUROPA DE EST ȘI EUROPA CENTRALĂ ȘI DE VEST
- DECOLMATAREA SAU REAMENAJAREA LACURILOR DE PE OLT

NOTĂ

Ziarul apare cu 16 pagini și respectă Legea 186/2003! Ziarul se adresează cetățenilor cu diverse preocupări culturale de la sat și de la oraș. Articolele, grafica, fotografiile nesemnate aparțin editorului. Autorii păstrează responsabilitatea conținutului.

Revistă apărută cu sprijinul edililor și cetățenilor de oriunde, care iubesc cultura scrisă, și al Arhiepiscopiei Râmnicului.

PDF în <http://www.culturaarsmundi.ro> și tipărit la Tg. Jiu, 27 octombrie 2026

Ziar de cultură realizat de Asociația ECOSTAR 21 Editura INTOL - PRESS, prin SC INTOL SRL și S.C. Tincton S.R.L.

Director: Petre CICHIRDAN
Seniori editori: Constantin POENARU (1951-2017), Arhim. Veniamin MICLE (1939-2025), Constantin ZĂRNESCU, Mihai SPORIȘ, Al Florin TENE, Ștefan DUMITRESCU, Ioan DURĂ, Ilie GORJAN, Marian ILIE

Minori editori: Simon-Peter KIS
Redactor și tehnoredactor Intol Press on line: Bogdan CICHIRDAN

Redactori: Ana-Maria LAZĂR, Leontina RUS, Simona Maria KIS

Colaboratori, publiciști (și fotoreporteri) permanenți: Felix SIMA, Emil MANZUR (corresp. Timiș), Constantin MĂNESCU, Puiu RĂDUCAN, Gheorghe STANCIU-OPĂTEȘTI, Constanța BADEA, Tanța TĂNĂȘESCU, Silviu LAZĂR, Ana VASILE, Marinela BELU-CAPȘA, Ion TALPOȘ, Radu IOVA, Marius DRĂGHICI, Ligia NICOLESCU, Cristian Ovidiu DINICĂ, Mircea VAȘII, Laura PANĂ, Senti VOICU, Maria MATEI, Constantin SORICI, Dragoș COMĂNESCU

Tehnoredactare computerizată: Ana-Maria LAZĂR
Adresa: Calea lui Traian 169, bl. 5, sc. E, ap. 3
Tel./Fax: 0250.736615, 0350.401254, 0746.029824
E-mail: cichirdan@yahoo.com
Parteneri media: www.culturaarsmundi.ro

Preț: 3 lei